ANT

Haftalık Dergi . 30 Nisan 1968 . Sayı: 70 . 125 Kuruş

GELİYORUZ GELECEĞİZ YAKINDIR!

HAFTANIN NOTLARI

Atom mayınları

İngiltere, Amerika, Kanada, Federal Almanya, Yunanistan ve İtalya'dan kurulu NATO Nükleer Plânlama Grupu'nun geçen hafta yaptığı toplantıda, Türk Milli Savunma Bakanı Ahmet Topaloğlu'nun Doğu sınırına atom mayını döşenmesi teklifi de görüşülmüştür. Avrupa'da bir füzesavar sistemi kurulması, 16 Milyar 700 Milyon Sterlin'lik harcamayı gerektirdiği ve ayrıca Amerika ile Sovyetler Birliği arasında nükleer silâhlanmayı hızlandıracağı dikkate alınarak reddedilmiş, buna karşılık koruyucu bir atom mayınları şeridi kurulması üzerinde durulmuştur. Toplantıdan sonra yayınlanan bildiride, atom mayınları üzerinde çalışmaların devam edeceği açıklanmış, ancak Türkiye ve öteki kaynakların bu konuda baskı yapmaması gerektiği belirtilmiştir. Amerikan Savunma Bakanı «Amerikalılar, taktik atom mayınlarının kontrolunu NATO müttefiklerine bırakmayacaktır. Bu durum Sovyetler Birliği'ne bildirilmiştir» demiştir. Böylece 32 milyon Türk halkının hayatını tehlikeye sokan atom mayınlarının tetiğinin Türkiye'nin değil, Amerika'nın elinde olacağı anlaşılmaktadır.

21 nisan

Orduda ticaret

● Yedi yıl önce ordu mensuplarına ucuz tüketim maddeleri, mesken kredisi sağlamak ya da borç vermek amacıyla kurulan Ordu Yardımlaşma Kurumu son zamanlarda büyük sermaye birikimi yaparak Türkiye'nin en güçlü iktisadi kuruluşlarından biri haline gelmiştir. Montaj sanayiine yaptığı yatırımlarla bir anlamda holding durumuna giren Ordu Yardımlaşma Kurumu'nun 1967 yılında gelir amaçlı yatırımlardan sağladığı net kâr, yüzde 28'i bulmaktadır... Net varlığı yedi yıl içinde 647 milyon lira'ya ulaşan Ordu Yardımlaşma Kurumu, şimdi de bankacılığa ve sigortacılığa yönelmiştir. Böylece yatay sermaye birikiminden dikey sermaye birikimine doğru gelişmekte olan Ordu Yardımlaşma Kurumu'nun ilerdeki yıllarda kârı büsbütün artacak ve şimdiki halde serbest fonlarda ağır basan sosyal hizmetler payının yerini daha yoğun yatırımlar alacaktır. Kurumun gelişmesi karşısında özel sektör büyük paniğe kapılmıştır. Ancak asıl büyük tehlike, ortaklarını subayların meydana getirdiği bu dev holdingin esas görevi vatan savunması olan orduyu ticaret hayatının tam ortasına iterek yozlaştırması ve bir Yunanistan, bir İran örneği tutucu bir kuvvet haline getirmesidir.

Amerika'da kriz

● Amerika Birleşik Devletleri Para Basma Enstitüsü İcra Komitesi Başkanı Mc. Chesney Martin «Amerikan dış ticaret dengesinde aksi yönde bir eğilim görülmediği takdirde, Amerikan ekonomisi önüne geçilemeyecek bir devalüasyona yönelmiş bulunuyor» demiştir. Gazetelerin sorumlu yöneticileriyle görüşen Martin, Amerika'nın içinde bulunduğu krizin esas karakterinin enflasyon olduğunu belirterek «Bu iktisadi değil, mali bir krizdir» demiş ve şunları söylemiştir: «Amerika hem dış ticaret dengesizliği, hem de bütçe açığına karşı mücadele etmek durumundadır. Eğer bu eğilim değişmezse, Amerika ya bir ekonomik buhrana sürüklenecek ya da bir enflasyon içine düşecektir. Bugün görülen bütün koruyucu tedbirler, uluslararası rekabette Amerika'nın durumunu sarsan enflasyon yüzündendir.»

Soruşturma açıldı

● Ordu'nun Mesudiye İlçesi'nde AP, CHP ve TİP ilçe başkanları bir araya gelerek önseçime karşı boykot kararı almışlardır. Boykota sebep, Koyulhisar ile Mesudiye arasındaki sınır anlaşmazlığının üç yıldır kesin bir sonuca bağlanmamasıdır. İlçe başkanları, ayrıca, bu seçimler için ilçelerine gelecek aday adaylarının ve milletvekillerini ağırlamıyacaklarını ve yanlarına gitmeyeceklerini de açıklamışlar, hükümeti ve yetkili kişileri protesto etmişlerdir. Bunun üzerine Savcılık soruşturma açmıştır.

22 nisan

İşte ispatı...

● Sekiz buçuk ay önce temelleri atılan, ancak bugüne kadar gerekli yatırım yapılmadığından inşası tamamlanamayan Karadeniz Bakır Tesisleri için Amerikan AID Teşkilâtı, Türkiye'ye devlet garantisi altında 30,5 milyon dolarlık kredi açmayı taahhüt etmiş ancak, söz konusu yatırım karşılığında Türk Hükümeti'ne tesislerin yüzde 51 hissesinin özel sektöre verilmesini şart koşmuş, aksi takdirde kredi açmayacağını bildirmiştir... Teklif yapılan özel sektör temsilcileri bu kadar hisseyi alabilecek güçte olmadıklarını belirterek devletin kredi vermesini istemişlerdir. Neticede devlet kesesinden özel sektöre kredi açılması kararlaştırılmış ve durum AID'ye bildirilmiştir. Böylece, iktidar, devlet parasıyla fert zengin etmenin yeni bir örneğini vermiştir.

Teknokrat kıyımı

● Boğaz Köprüsü'nün yapımı ile ilgili bir rapor hazırlayan Karayolları Plânlama Fen Heyeti Müdürü Bülent Gözen, raporunda «etüdler tamamlanmadan köprünün yapımına geçilmemesini» tavsiye ettiği için görevinden alınmıştır.

23 nisan

Beyaz zehir ordusu

● Newyork Herald Tribune Gazetesi, Amerika Birleşik Devletleri'nin Vietnam'daki kuvvetleriyle ilgili bir araştırmanın sonuçlarını yayınlamıştır. Araştırma sonuçlarına göre, Amerikan Ordu Kampında görevli erlerin yüzde 83'ü Marihuana adlı beyaz zehirden kullanmaktadır. Anket sorularını cevaplandıran 95 kişiden 79'u en azından bir kez Marihuana içtiğini, yüzde 58'i ise bu işi yirmi kereden fazla yaptıklarını söylemişlerdir. Marihuana'yı kullanan 95 kişiden yüzde 45'i göreve başlamadan, yüzde 10'u göreve başladıktan sonra, yüzde 45'i ise Vietnam'a geldiklerinden beri içmektedirler.

Özel okullar

● TMGT'nin 16. Genel Kurul toplantısında genel başkanlığa seçilen Kâzım Kolcuoğlu yaptığı basın toplantısında Türk halkının yıllardan beri kasden geri bırakıldığını ve insanca yaşama olanaklarından yoksun olduğunu ileri sürerek «Türk Yüksek Tahsil gençliğinin temsilcisi olarak, özel okulların devletleştirilmesini istiyoruz» demiştir.

Arı şöleni ve kültür haftası

İstanbul Teknik Üniversitesi öğrencileri, üniversitenin kuruluş yıl dönümünü bu yıl balo düzenlemek yerine «Barış için arı şöleni» düzenleyerek kutlamışlardır. Dev bir topun çekildiği ve Amerika'nın az gelişmiş ülkeleri sömürüşünün temsil edildiği açış yürüyüşünden sonra üç gün süre ile halkoyunu, tiyatro gösterileri ve çeşitli sergiler açıldı, açık oturumlar ve konferanslar düzenlendi. Ayrıca, Robert Kolej öğrencileri de bir «Kültür Haftası» yaparak çeşitli kültür ve sanat hareketleri düzenlediler. Yukarıda Teknik Üniversite öğrencilerinin topu Taksim Anıtı önünde görülüyor...

24 nisan

Petrol İş'te kıyım

● Petrol İş Sendikası yöneticileri, Türk İş Başkanı Seyfi Demirsoy'un talimat ve direktifleriyle, devrimci çabalarda bulunan Kâni Şengül'ün iş akdini feshetmişlerdir. Sendika genel sekreteri, Şengül'e, Vatan Gazetesi'nde yayınlanan «Türk İş Genel Kurulu ve iflâs eden bir görüş» başlıklı yazısından ötürü az kala Çetin Altan ile birlikte lânetleneceğini açıklamıştır. Fesihnamede «Fikirlerinizin ve politikanızın, sendikamız ve bağlı bulunduğumuz Türk İş'in amacı ve ilkelerine aykırı oluşu ve müteaddit ikazlara rağmen bu tutumunuzu değiştirmemeniz yüzünden, sendikamız bünyesinde çalışmanız imkânsız hale gelmiştir» denilmektedir.

Öğretmen kıyımı

● Milli Eğitim Bakanlığı, gerekçe açıklamaksızın, hukuk yollarına, yönetmelik ve yerleşmiş usullere aykırı olarak Kastamonu Lisesi felsefe öğretmeni Sadık Göksu'nun görevine son vermiştir. Bilindiği gibi, Göksu 1964 yılında da aynı kanunsuz yollarla görevinden uzaklaştırılmış, ancak Danıştay'ın kararı iptal etmesi üzerine üç yıl sonra yeniden görevine iade edilmişti. Kastamonu'da Komünizmle Mücadele Derneği bir süreden beri Sadık Göksu'yu boy hedefi seçerek aleyhinde bildiriler yayımlamış, sık sık tehditlerde bulunmuştur. Daha sonra bir bakanlık müfettişi Göksu hakkında soruşturma açmışsa da, suçlayacak bir husus bulamamıştır. Buna rağmen senato seçimleri arifesinde Göksu'nun görevine son verilmiştir. Danıştay'da kararın iptali için yeniden dâva açacak olan Göksu «Bu dâva ile çeşitli konular arasında Meclis'teki ünlü kavga olayı da Danıştay'ın önüne getirilmiş olacaktır. Bu dâva ile, felsefe, sosyoloji, mantık kitaplarında bulduğumuz korkunç yanlışları düzeltmekte ve tenkit etmekte haklı olup olmadığımız da Danıştay'da karara bağlanacaktır» demiştir.

CIA'nın hava üssü

● Güneydoğu Asya'da faaliyet gösteren Air America isimli havacılık şirketinin CIA'nın ve diğer gizli Amerikan servislerinin hesabına çalıştığı, şirketin başkan yardımcısı Mr. Walker tarafından Bangkok Post Gazetesi'nde açıklanmıştır. Bilindiği gibi, arkadaşımız Güneş Karabuda da ANT'ın 22. sayısında yayınlanan Tayland röportajında aynı iddiayı ileri sürmüş bulunuyordu. Karabuda'nın iddiasını doğrulayan Walker'ın açıklamasına göre, Air America, ülkenin kuzeyindeki gerillalara karşı kuvvet sevketmekte, güney bölgesinde girişilen «kimyasal maddelerle havadan bitkileri yok etme» harekâtına Amerikan Savunma Bakanlığı hesabına katılmaktadır. Amerika, Vietnam'da ve Laos'ta da, gerillacıları tesbit etmek için tabiat örtüsüne karşı da savaşmaktadır.

25 nisan

Bumedyen'e suikast

● Cezayir Devlet Başkanı Bumedyen'e, bir Bakanlar Kurulu toplantısından sonra Başkanlık Sarayına gelirken otomobili içinde makineli tüfekle ateş edilerek suikast yapılmıştır. Bumedyen bu suikastten ufak tefek yaralarla kurtulmuştur. 5 Temmuz 1965'te Genelkurmay Başkanı Tabar Zbiri ile birlikte Başkan Ben Bella'yı devirerek hapse atan ve kendisini cumhurbaşkanı ilân eden Bumedyen'in Cezayir'de bir çok düşmanı vardır. Bumedyen kendisini sosyalist olarak tanıtmakla beraber bazı davranışları sosyalizmle bağdaşmadığı için sosyalistler tarafından şiddetle eleştirildiği gibi, ülkede yarattığı terör havası dolayısıyla bir çok seçkin şahsı karşısına almıştır. 1967 Aralık ayında Genelkurmay Başkanı Tabar Zbiri, Bumedyen'e karşı bir darbe hareketine teşebbüs etmişse de, başarıya ulaşamadığı için dağa çıkmak zorunda kalmıştır.

Halk Ozanları Derneği

● İstanbul'daki halk ozanları, birlikte hareket etmek, halk şiirini geliştirmek üzere bir Halk Ozanları Derneği kurmuşlardır. Beyazıt, Aydınsaray'da kurulan derneğin başkanı Âşık Fermani, sekreteri Âşık Nesimi, Yönetim Kurulu Başkanı Âşık İhsani, diğer kurucular ise Âşık Hüseyin Kaçıran, Âşık Devrani ve Kul Hüseyin'dir.

26 nisan

Goodyear'da grev

● DİSK'e bağlı Lâstik-İş Sendikası, İzmit'te kurulu Goodyear Lâstik Fabrikası'nda greve gitmiştir. Greve fabrikada çalışan 600 işçinin tümü katılmaktadır. Grevcilere hitaben bir konuşma yapan Lâstik-İş Sendikası Genel Başkanı Rıza Kuas, «Biz Türkiye'de demokrasi düzeninin mücadelesini yapıyoruz» demiştir. Goodyear Şirketi, Türkiye'de yaptığı imalât ile düşük işçi ücretlerinden yararlanarak fahiş kârlar sağlamakta, emeğin hakkını hiçe saymaktadır.

Gençliğe düşmanlık

● AP iktidarının devrimci gençliğe karşı düşmanca tutumu devam ederken, sözümona özerk TRT de, gençliğe düşmanlık konusunda iktidarla yarış etmektedir Nitekim milletvekilliği ara seçiminin yapıldığı gün Adana'da Hürriyet Şehidi Turan Emeksiz'in adını taşıyan büst AP'li Belediye Başkanı'nın kararıyla ortadan kaldırılmıştır. Öte yandan, yıllardan beri İstanbul Radyosu'nda her hafta yapılmakta olan ve TMGT tarafından yönetilen «Gençlik Saati» de TRT yöneticileri tarafından kaldırılmış bulunmaktadır. Gençlerin TRT Yönetim Kurulu'na itirazı üzerine saatin yeniden yayınlanmasına karar verildiği bildirilmiş, ancak İstanbul Radyosu Müdürlüğü böyle bir karar olmadığını ileri sürerek gençleri atlatmıştır.

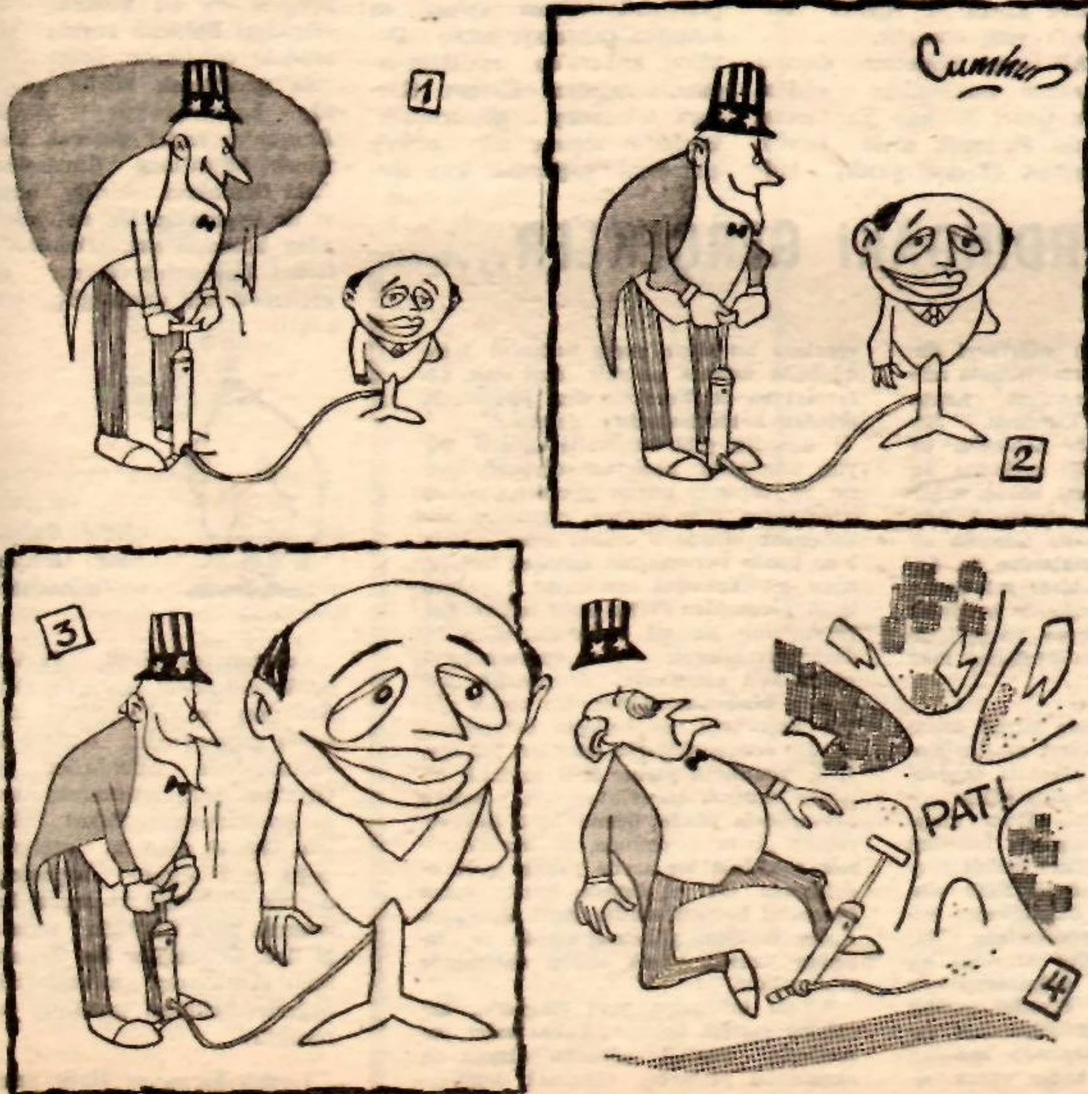
27 nisan

10 işçi tutuklandı

● Filyos grevi hâdiseli şekilde devam etmektedir. Grev sırasında işverenin getirttiği ham maddelerin fabrikaya sokulmasını önlemek üzere tren yoluna barikat kuran ve treni durduran işçilerden 10'u savcılığın isteği üzerine askeri taşıtlara bindirilerek Çaycuma'ya götürülmüş ve tevkif edilmişlerdir. Öte yandan Tuzla Seramik ve Porselen Fabrikası'nın 900 işçisi iş bırakarak oturma grevine başlamışlardır... İşçiler, oturma grevinin nedenini şöyle açıklamışlardır: «Çimse İş Sendikası Başkanı AP Milletvekili Hasan Türkay bizi sattı. Onun yaptığı toplu sözleşmeyi kabul etmiyoruz.»

Orak-çekiç avcılığı

● Tanınmış ressamlarımızdan Balaban'ın Gazi Dergisi'nde yayınlanan bir deseninde orak-çekiç işareti bulunduğu iddiasıyla hakkında kovuşturma açılmıştır. Savcılık, desende komünizm propagandası yapıldığını ileri sürerek sanatçıyı Bursa'da sorguya çekmiştir. Balaban «Bu resim, yolcu tablosundan bir parçadır. İsteyen tabloda istediği şekli görebilir. Bu sanatın inceliğinden ileri gelir. Savcı da her halde buradaki desenleri orak - çekiç olarak görmüş olacak» demiştir. Bir süre önce de Balaban'ın bir başka tablosundaki öküzün boynuzları orak-çekiçe benzetilerek kovuşturma açılmıştı.

Bir varmış bir yokmuş . . .

HAFTANIN YORUMU

DOĞAN ÖZGÜDEN

TARTIŞMA EVET, AMA!

CHP Lideri İnönü, seçim kampanyasına bu defa doğrudan doğruya TİP'e çatarak başlamış, gereken cevabı da geçen sayımızda almıştır. Ama hâlâ «hikmet-i hükümet» zihniyetinden kurtulamadığı anlaşılan CHP, bu cevaba tahammül edememiş ve Ulus'ta yayınlanan «TİP'in Çelişmeleri» başlıklı bir başyazıda TİP'i ve TİP'e yakın çevreleri, siyasi tartışmalarda kamuoyuna saygı göstermemekle, siyasal ahlâk ve dürüstlük ölçülerinden ayrılmakla suçlamağa kalkışmıştır. Ulus'a göre, TİP'e düşen görev, CHP'yi haksız ve gereksiz suçlamalarla, kolay fakat anlamsız sloganlarla kamuoyunun gözünde küçük düşürmeğe çalışmak yerine, genel sözlerin ötesinde, belli sosyal ve ekonomik konularda tartışmalara girişmektir... Ulus'un yazısı İstanbul basınında da «CHP, TİP'i tartışmaya dâvet etti» başlığıyla yansıtılmıştır... Tartışma evet; ama kiminle, hangi plâtformda tartışma? Ortaya atılalı iki yıl olduğu halde, bırakın Ulus'un günden güne değişen kalemlerini, partinin en yüksek organlarında, hattâ bizzat İnönü'nün beyninde dahi kristalize olmamış bir Ortanın Solu uydurmasına karşı mı tartışma?

Kaldı ki, gerek TİP, gerekse TİP'le aynı görüşte olanlar, yedi yıldan beri hiç bir zaman açık tartışmadan kaçmamışlardır. İnönü'nün AP ile ortaklık ettiği, Ecevit'in Türk işçisine karşı Morrison firmasını koruduğu dönemlerde de TİP ve TİP'le aynı görüşte olanlar emekçi Türk halkının çıkarlarını, Türkiye'nin bağımsızlığını kıskançlıkla savunmuş, komprador - ağa - Amerikancı bürokrat üçlüsünün sözcüleriyle en tehlikeli ortamda dahi cesaretle tartışmışlardır. Bu üçlünün bugün *kendisine solda göstermek* isteyen piyonlarıyla da tartışmaktan hiç bir zaman çekinmezler; yeter ki, yukarıda da belirttiğimiz gibi ortada sağlam bir tartışma platformu olsun... Ama karşı taraf, Ulus'un yaptığı gibi birinci sayfasında Ortanın Solu'nu **«ulusal sol düzen»**, ikinci sayfasındaki bir yazıda da TİP'i **«anti-milli parti»** olarak ilân ederse, ve yine bir takım cehalet eseri yazılarla TİP'i açmaza düşürmek gayretine kapılırsa, onunla tartışılmaz, sadece kendi ağababalarının tâbiriyle **«Hadi canım sen de...»** deyip geçilir!

Ulus'a göre, Ortanın Solu hiç bir sosyalist modele uyarak kullanılmadığı için bir doktrine göre sapma söz konusu olamazmış... Ama TİP, eğer marksist bir partiyse, sınıf kavgasını reddetmek, burjuva demokrasisine inanmak, özel mülkiyeti ve miras hakkını, toprak mülkiyetini benimsemek suretiyle marksist modelden sapmış oluyormuş! Şüphesiz CHP için sosyalist bir modele göre sapma söz konusu değildir. Çünkü CHP hiç bir zaman sosyalist parti olmamıştır; mevcut bünyesi ve zihniyetiyle olması da mümkün değildir. Komprador - ağa - Amerikancı bürokratlar safında olduğunu NATO ve Amerika konusundaki son açıklamalarıyla ortaya koyan CHP için olsa olsa, sola açılan oyları çelmek için bir «burjuva aldatmacası» söz konusudur. TİP'e gelince, kurmak istediği Türkiye sosyalizminin ne olduğunu, mülkiyetin sınırları üzerine görüşlerini, sınıf mücadelesinin nasıl yürütüleceğini, tüzüğü, programı ve yetkili yöneticilerinin beyanlarıyla açık seçik ortaya koymuştur. Ve en önemlisi, Amerikan emperyalizmine erkekçe «Hayır!» demiştir. Kamuoyu, kararını, herhalde, Ulus'un isimsiz başyazarının ne süre için geçerli olduğu şüpheli görüşlerine göre değil, her iki partinin genel yapısını ve tutumunu dikkate alarak verecektir...

Demirel'in önseçim oyunları!

AP'de mücadele!

24 il'de senatörlük için yapılan ön seçim koşuşmaları siyasi partiler merkezlerine ulaştığında, en çok şaşıranlar, AP Genel Merkez yöneticileri olmuştur... Çünkü, 27 senatör liste dışı kalmış, yerlerine genel merkezin değil, teşkilâtın adamları seçilmiştir. AP teşkilâtı, Süleyman Bey'in senatörlük vaadiyle transfer ettiği Emin Açar, Ferit Alpiskender, Enis Kansu, Hâzım Dağlı, Sırrı Uzunhasanoğlu, Rıza Ulusman'ı saf dışı ettikten başka içlerinde Enver Aka, Saim Sarıgöllü, Talât Oran, Rahmi Arıkan, Cahit Okurer, Hilmi Onat ve Refik Ulusoy gibi yıldız isimlerin bulunduğu bir grup senatörü de harcamıştır...

CHP'den ise Suphi Batur, Akif İyidoğan, Nüvit Yetkin adaylıklarını koymadıkları, Zeki Tolunay ile Tevfik İnci de yoklamayı kazanamadıkları için seçilme hakkını yitirmişlerdir.

Aslında, Cumhuriyet Senatosu seçimlerine pek önem vermeyen Demirel, ön seçimleri daha çok teşkilâtın sesini dinlemek için kullanmıştır. Ankara Valisi Celâlettin Coşkun ile Petrol Ofisi Genel Müdürü Turgut Gülez'i görevlerinden uzaklaştırıp Senato'ya aktarmayı başaran Demirel, 2 Haziran seçimlerinden önce Devlet Plânlama Müsteşarı Turgut Özal, Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı Genel Müdürü Korkud Özal ve Devlet Plânlama Teşkilâtı Daire Başkanlarından Ekrem Ceyhun'u da kızağa alarak, kaşla göz arasında «Müslüman Kardeşler» in bir kısmını ekarte etmek için gerekli hazırlıkları yapmıştır.

«İktidarda kalmak için Belediye Başkanlıklarını ele geçirmek» gerektiğine inanan Demirel, AP Genel Yönetim Kurulu'nu da kendi paraleline sürüklemeyi başarmıştır.

Demirel, istemediği adaylara karşı veto kullanıyor

Amerika Birleşik Devletlerinde hüküm süren ekonomik krizin Türkiye'yi etkilemesi üzerine, Sovyetler Birliğine Dışişleri Bakanı İhsan Sabrı Çağlayangil'i göndererek, 200 milyon dolarlık kredi anlaşmasını 1969 genel seçimlerinden önce yürürlüğe koymayı düşünen Demirel, her şeyi genel seçimlerde «sultası» nı kurabilme yolunda tezgâhlamaktadır.

Genel Seçimleri alabilmek ve «sultası» nı kurabilmek için belediye başkanlarının kendi adamları olması gerektiğine inandırılan Demirel özellikle İzmir, Ankara ve İstanbul belediye başkanlıkları üzerinde titizlikle durmuştur.

«AP'nin temelinde demokrasi harcı vardır. Demokrasiye inanmış, gönül vermiş insanlarız» dedikten sonra «Ancak particilikte parti menfaatleri vardır. Menfaatler neyi gerektiriyorsa, o yapılır» cümlesini ekleyip niyetini AP Genel Yönetim Kurulunda açıklayan Demirel, Ankara'dan Oğuz Aygün, İrfan Erdem Nuri Teoman'ı, Trabzon'dan Muzaffer Korlu ile Nedim Bayazıt'ı veto etmiştir.

AP Genel Yönetim Kurulu kararını gazetecilere açıklayan Genel Başkan Yardımcısı Sadık Perinçek şöyle konuşmuştur: «Terimi yanlış kullanıyorsunuz. Veto değil, yoklama dışı bıraktık». Bu sırada, toplantıdan çıkan Talât Asal Perinçek'e «Ne yaptınız Sadık Bey? Hani açıklanmamasını kararlaştırmıştık? Genel Başkana ne diyeceksiniz?» diye çıkışmıştır. Açıklamayı yaptıktan sonra tekrar AP Genel Yönetim Kurulu toplantısı çalışmalarına katılan Perinçek'e, Genel Başkan Demirel, kırgınlığını iri dudaklarını sarkıtarak belirtmiştir.

Demirel'in tutumu AP'yi kaynayan kazan haline getirdi

İzmir ve İstanbul'da Belediye Başkanlığı konusundaki çekişmede «Veto» yerine, su altından çalışmayı seçen Demirel, Ankara'da teşkilâtın isyanına rağmen Ekrem Barlas'ı tek aday göstermiştir. Barlas'ın seçime tek olarak girmesini sağlamak için öteki adayların veto edilmesi, Masonlar ile Müslüman Kardeşler mütarekesinin bozulması sonucunu doğurmuştur.

İstanbul'da Fahri Atabeyli'yi destekleyen ve bunu sağlamak için İsmet Sezgin'i özel olarak görevlendiren Demirel, İzmir'deki çatışmanın dışında kalmayı yeğ bulmuştur. Kibar - Karaoğlu çatışması, senato ön seçimlerini Karaoğlu takımının kazanması açısından değerlendirilirken, her iki tarafa da «Mavi Boncuk» verilmesi uygun görülmüştür. Fakat ne İzmir'de dağıtılan «Mavi Boncuk» ne, Atabeyli için İstanbul'a gönderilen İsmet Sezgin, ne de Ankara'da «zaten seçimi kazanamayız onun için Barlas tercih edildi» gerekçesi, Türkiye'nin bu üç büyük şehrinde Genel Merkez ile teşkilât arasındaki çatışmayı önliyemeyecektir. AP'nin ilk büyük kongresinde bu konular ve «Demirel Sultası» kurma yolundaki çalışmalar genel kurula getirilerek büyük gürültü koparılacaktır. Büyük Kongre'ye kadar geçecek süre içinde, Müslüman Kardeşler - Eski Demokrat işbirliği başarı ile uygulanıp bir de güçlü aday bulundu mu, Demirel'in Genel Başkanlığı tekrar ele geçirmesi bir parça güç olacaktır.

CHP'de Ortanın Solu - Göbekçiler mücadelesi

Cumhuriyet Halk Partisi'ndeki mücadele ise, Orta'nın Solcuları ile Göbekçiler arasında geçmektedir. Senato ön seçimlerinde Göbekçiler ile *Orta'nın Solu arasındaki denge* korunmuştur. Fakat CHP için önemli olan ön seçimler değil esas senato seçimleridir ve yürürlükteki seçim kanununa göre CHP'nin vereceği fire, Göbekçiler ile Ortanın Solu arasındaki mücadelenin değerlendirilmesi imkânını verecektir.

Haşim İşcan ve Halil Sezai Erkut örnekleri, İktidarda olmadıktan sonra Belediye Baş-

UNiVERSiTE CiNAYETiNiN ARDINDAKi GERÇEKLER...

İstanbul Teknik Üniversitesi Makine Fakültesi Dekanı Saffet Müftüoğlu, 24 Nisan 1968 günü kendisinden iki yıl önce vize alamıyan öğrencisi Erdil Koçkan *tarafından öldürülmüştür.*

Öldürülen Müftüoğlu, 1919 yılında Marmaris'te doğmuştur. 1943 yılında İstanbul Yüksek Mühendis Okulunu bitirmiş, 1950 yılında asistan olarak Teknik Üniversite'ye girmiştir. 1953 yılında doçent olmuş, 1957 yılında Federal Almanya'ya giderek doktora yapmış ve 1963 yılında profesörlüğe yükselmiştir. Evli ve iki çocuk babası olup, iki yıldan beri Makine Fakültesi Dekanı bulunmaktadır.

Müftüoğlu'nu öldüren öğrenci Erdil Koçkan 23 yaşındadır. Ünye'de doğan Koçkan, üniversite öncesi öğrenimini İstanbul'da yapmıştır. Ortaokul ve lise döneminde iftihara geçen öğrenci yardımlarla okumakta olup, babasız bir gençtir.

Olaydan sonra profesörü öldürmesinin şeklini ve sebebini açıklayan öğrenci şöyle konuşmuştur: **«Müftüoğlu bana iki yıl önce vize vermemişti. Bu yüzden ben bir yılımı kaybettim. Bu benim için bir sürü problemlerin başlangıcı oldu. Boş boş dolaşmak beni mahvediyordu. Maddi durumum da kötüydü. Dün sabah okula geldiğimde hocamı öldürmeyi düşünmüyordum. Sadece meselelerimin müsebbibi olarak onu görüyordum. Sonra intikam almak hırsına kapıldım. Bir *müddet kapısının önünde bekledim* ve karşıma çıkınca da bıçağı sapladım. İçkili olduğum için kendime hâkim değildim. Ama, yaptığımdan pişmanlık duymuyorum. Zira üniversite tefessüh etmiş bir müessesedir. Hocalardan da öğrencilerden de bir çoğu birer ruh hastasıdır. Bu hadiseyi üniversitenin bugünkü perişan halini düzeltmek ve bu perişanlığa sebep olan öğretim üyelerini ikaz için yaptım.»**

Üniversite çevrelerinde büyük üzüntü yaratan olayın nedenleri araştırılmağa başlanmış ve çeşitli etkenler sıralanmıştır. Bu arada *en çok sözü edilen* etkenlerden biri üniversite eğitim düzenindeki aksaklıklar olmuştur. İstanbul Teknik Üniversitesi Öğrenci Birliği Başkanı Harun Karadeniz olayla ilgili olarak yaptığı açıklamada üzüntülerini belirttikten sonra **«Üniversitemizde öğretim üyeleri ve öğrenciler arasında bu tür anormal olayların doğmaması için yeni bir anlayış içinde öğretim üyeleri ve öğrencilerin işbirliği yapmaları gerekir. Çeşitli etkenler arasında bunalan ve hocasını öldürmeğe kadar varan öğrencinin bu olayı yapış nedenini iyice düşünüp bulmak gerekir. Asıl olan, öğrenciyi bu tür harekete iten nedenlerin ortadan kaldırılmasıdır»** demiştir.

Bilindiği gibi üniversite eğitimi, büyük umutlarla başlayan öğrencilerimizin bir çoğunda büyük yıkımlara sebep olmaktadır. Site öğrenci yurdunun balkonundan atlıyarak intihar eden gencin kanı henüz kurumuştur. İstanbul Üniversitesi medikososyal merkezine başvuran 28297 öğrenciden 2737'si ruhi sarsıntıdan, 1271'i sinir sistemi hastalıklarından tedavi görmüşlerdir. Yani başvuranların yüzde 14'ü kendilerini dengesizlik içerisinde hissetmektedirler. Bu bozuk eğitim sisteminin en belirgin belgesidir.

Bu dengesizliklerin sebepleri 250 sayfalık kitapların yerine 2500 sayfalık ki*taplar okumak zorunluluğunda,* sadece öğrencilerin yüzde üçüne 242.5 lira verebilen burs sisteminde, 60 lira ödenerek 8 kişinin bir arada yattığı yurt odalarında iki yıl üstüste sınıfta kalan öğrenciyi üçüncü sınıfta dahi olsa kapı dışarı bırakan yönetmeliklerde ve tepeden tırnağa bozuk eğitim sisteminde aranmalıdır.

Yeni intiharlar, yeni cinayetler ancak bu şekilde önlenir. Yoksa sağcı gazetelerin yaptığı gibi bu olayda da «komünist parmağı» arayarak değil!...

Osman AROLAT

Sosyalistler, unutmayınız!

Önümüzdeki mahalli seçimler ve kısmi senato seçimleri Türkiye İşçi Partisi'nin gücünü göstermesi bakımından büyük önem taşımaktadır. Seçimde oy kullanmak her sosyalistin kaçınılmaz görevidir. 1 Mayıs gününe kadar seçmen listelerinde isminizin olup olmadığını kontrol ediniz ve yoksa derhal itiraz ediniz. Unutmayınız ki, her oy sosyalist harekete büyük güç katacaktır.

kanlığını almanın yararlı olmadığı gerçeği açığa çıkmıştır. Ancak, Belediye Başkanlığı için yapılan ön seçimler, Orta'nın Solu'nun gücünü ortaya koyması bakımından önem taşımaktadır. CHP Genel Merkezi, Senato ve Belediye Başkanlığı ön seçimlerini kendi gücünü kontrol açısından değerlendirmeye çalışmaktadır.

Köylüler Amerika'yı kovuyor

Samsun'un çeşitli köylerinden 125 köylü geçen hafta bir araya gelerek **«Amerikalı seni istemiyoruz»** başlıklı bir bildiri yayınlamışlardır. Bütün Samsun'da dağıtılan bildiride özetle şöyle denilmektedir: **«Yıllar önce yurdumuza girdin. Seni dost bildik. Bize yardım ediyorsun sandık. Ama anladık senin pis niyetlerini. Sen sadece kendi**

çıkarlarını düşündün, bizleri adam yerine koymadın. Türklerin de haysiyeti, şerefi var demedin. Bilmiyorsan sana hatırlatalım. Biz bu yurttan İngiliz gibi, Fransız gibi sömürgeci devletleri balta ile, girebi ile kovduk. Hâlâ köylerimizde bu savaş hikâyeleri anlatılır. Artık pis niyetlerini anladık. Seni kovmanın zamanı geçiyor. Ya pılını pırtını topla defol git, ya da biz defetmesini biliriz. NATO'nu da, süt tozlarını da, sakızlarını da, gazozlarını da başına çal. Biz dilenci değiliz. Ulan daha duruyor musun? Yetmedi mi bu kadar rezalet? Kovuyoruz seni... Defol yurdumuzdan... Petrolümüz için defol... Madenlerimiz için defol... Bağımsızlığımız için defol... NATO'nu da al başımızdan yine defol... Yoksa işler kızışacak...»

Bir yabancı sermaye skandalı daha!

Türkiye'de yatırım yapmak için izin alan firmaların, kimler olduğunu ve çalışma alanlarını öğrenebilmek için **«Yabancı Sermaye Yatırım Klavuzu»** adlı kitaptan edinmek lâzımdır.

1967 yılında Ticaret Bakanlığı Yabancı Sermaye Şubesi Müdürü Kâzım Oksay'ın kitabından bir adet temin edebilmek için **«P.K. 151, Bakanlıklar ANKARA»** adresine mektupla başvurmak gerekmektedir. Kitabın 81'inci sayfasında yatırım yapmak için izin alan yabancı firmaların adları ve çalışma alanları tek tek sıralanmaktadır.

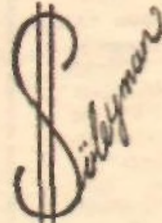
Maden aramak için 18 milyon liralık yatırım

Burada yer alan **«FARBWERKE HOECHST AG»** Alman Firmasının üzerinde parmağımızı koyalım ve okuyalım. Der ki kitap:

«Farbwerke Hoechst AG, Yabancı Sermaye Kanunundan maden arama konusunda yararlanmaktadır.»

Şimdi bakalım özellikle geri kalmış ülkelerle iş yapan bu Alman firması, gerçekten Türkiye'ye getirdiği 18 milyon liralık sermayesini **«Maden Arama»** işlerinde mi kullanmaktadır?

«Farbwerke Hoechst AG» Firması 6224 Sayılı Yabancı Sermayeyi Teşvik Kanunu gereğince, Yabancı Sermaye Komitesine başvurarak **«Maden Aramak»** için **Türkiye'de 18** milyon liralık yatırım yapacağını bildirmiştir. Müracaat komite tarafından olumlu karşılanmış ve komitenin kararı Bakanlar Kurulunca onaylanmıştır. Bunun üzerine **«Farbwerke Hoechst AG»** firması Maliye Bakanlığı ile anlaşmış ve bu anlaşmada maden aramak için yatırım yapacağını açıkça belirtmiştir.

Maden arama yerine ilâç konfeksiyonculuğu

Türkiye'de özellikle ilâç, boya ve tekstil konusunda ün yapmış **«Farbwerke Hoechst AG»**, maden aramayı bir kıyıya bırakarak, çok daha ilginç ve kârlı bulduğu **İlâç Konfeksiyonculuğuna** yönelmiştir. Firma ilâç konfeksiyonculuğu yaparken, kanunun şart koştuğu, ilâca giren bir hammaddenin sentezi için gerekli tesislerin kurulması yolundaki hükmü de çiğnemiştir. Merak edilen nokta, maden aramak için izin alan bu Alman Firmasının, yatırımlarda yerli ürünlerin kullanılması hakkındaki yönetmeliği de hiçe sayarak, aydınlatma ve alçak gerilim tesisleri, beslenme tesisleri, mutbak eşyaları, vakum pompaları, basküller, torna makineleri, ouz dolapları, kablo ve mutbak eşyaları nasıl getirilebildiğidir. Maden aramak için yurdumuza getirdiği 18 milyon lira sermayeyi aldığı izinle hiç ilgisi olmayan işlere yatıran **«Farbwerke Hoechst AG»** gerek royalty, gerek hisse karşılığı kârlarının karşılığını rahatlıkla transfer edebilmektedir. Yakında yatırımlarının karşılığını da almaya başlayacaktır.

Yabancı sermaye istediği gibi at oynatıyor

Buraya kadar ele alınan işin bir bölümüdür. İkinci bölümde, **Farbwerke Hoechst AG'** nin uzman adı altında Türkiye'ye getirdiği kimselerdir. Sayıları on'u bulan bu uzmanlar, Maden Arama alanında çalışmak için gelmişler, fakat Türkiye'ye ilâç, boya, tekstil, sun'i iplik, kimyevi maddeler ve frigen konularında çalışmayı daha uygun bulmuşlardır.

Bu olay, bir çok bakımlardan önem taşımaktadır. Birincisi, Türkiye'ye gelen yabancı sermaye'nin, asıl amacının kendi çıkarı olduğu ve sömürü düzeninden yararlanmak için Türk kanunlarını hiçe saydığını ortaya koymasıdır. İkincisi, Türkiye'deki yabancı sermayenin tam bir başıboşluk içinde bulunduğu ve her türlü kontroldan uzak, istediği gibi at oynattığıdır. «Kırat'ın iktidarı» nda yabancı sermayenin Türkiye'de istendiği gibi at oynatmasını da olağan karşılamak gerekir.

Dövülen sendikacı konuştu: Türk İş de değişecek!

Babür KUZUCU

Son Türk-İş Büyük Kongresi'nde yine eski işbirlikçi kadro seçimi kazanmış, işçi sınıfını uyutup egemen sınıflar hesabına düzeni sürdürmek için AP'li ve CHP'li sendikacılar Türk-İş Yönetim Kurulu'nda bir araya gelmiş, bir Seyfi Demirsoy, bir Halil Tunç, bir Ömer Ergün yine Amerikan doları ile beslenmek üzere mükellef koltuklara yerleşmiştir.

Ama bütün bunların yanında, Türk-İş Kongresi bir başka ismi de birinci plâna çıkarmıştır. Bu, Çetin Altan'ın lanetlenmesine karşı çıkmak mertliğini gösteren ve bu yüzden alçakça saldırılara uğrayan sendikacı Bekir Yenigün'dür.

Bekir Yenigün, 1934'te Erzincan'ın Kemaliye'sinde doğmuştur. 1957'de Karayolları'nın amele kadrosuna girmiş, 1960 Aralık ayında arkadaşlarıyla birlikte Karayolları İşçileri Sendikası'nı kurmuştur. O sırada Karayolları 12. Şube torna ustası olan Bekir Yenigün, sekiz yıldan beri sendikanın bütün yönetim ve yürütme kurullarında görev almış, 1965'ten beri de sendika başkanlığına getirilmiştir. Sendika, 1963'te aynı işkolundaki diğer bölge sendikalarıyla birleşerek Yol-İş Federasyonu'nu kurmuş ve Federasyon aynı yıl Türk-İş Konfederasyonu'na katılmıştır. Yenigün, aynı zamanda Yol-İş Federasyonu'nun da yönetim kurulu üyesidir.

Evli, bir çocuk babası olan Yenigün, gösterişsiz, ülkücü, bilinçli sendikacı tipinin örneğidir.

Türk-İş Kongresi sona erdikten sonra İstanbul'a dönen Bekir Yenigün, zorbalık olayı ve Türk-İş'in tutumu hakkında ANT'ın kendisine yönelttiği soruları şöyle cevaplandırmıştır:

● **Türk-İş kongresinde sizi hedef tutan zorbalığın kışkırtıcısı ve yapıcıları kimler?**

— Olayın kahramanlarının adı basına aynen intikal etti. Gazetelerde sayılan isimler. Hâdise bazı gazetelerin biraz da abartarak yazdığı şekilde gelişti... Yalnız bir şeyi yazmadılar gazeteler; Bana saldıralara «iki yıl sonra yüzünüze tükürecek bile insan bulamayacaksınız.» diye bağıran arkadaşların da kongrede bulunduğunu.

● **Türk işçi sınıfı mücadelesi içinde Türk-İş'in bugüne kadarki ve bugünkü yeri ve tavrı nedir?**

— Türk-İş'in dün de, bugün de ağzından düşürmediği ilke aynı: Partiler üstü kalma yutturmacası... Aslında işçi sınıfını politik eyleme sokmama kavgasıdır bu. Daha doğrusu işçi sınıfının politikadaki yerini hâkim sınıfların ve onların partilerinin yörüngesinde bırakmak. Ama o oyunun dar boğazına dayanıldı artık. Bu kongrede görülmeye başlandı bu. Önümüzdeki dönemde gerçekler daha da su yüzüne çıkacak. Sendikalar Toplu Sözleşmelerle işçiye, göstermelik de olsa, yeni haklar sağlayamayacak meselâ. Çünkü geçtiğimiz dönemde Toplu Sözleşmelerle sendikalara tâviz en çok Devlet kasasından, Devlet işyerlerinde verildi. Devletin malî dengesi içinde imkânsız artık bu. 46'larda sendika kurmak neyse, Toplu sözleşmelerle hak almak da odur bundan sonra.

— Bu dar boğazda Türk-İş işçi sınıfının etkin olarak politikaya girme gereğini tabanın gözünden kaçıramayacaktır.

— Bu gerçek önünde ya politikasını değiştirecek, ya kendi değişecektir. Daha doğrusu ikisi birden...

● **Nasıl?**

— Örneklerini pek yakında göreceğiz. Türk-İş'in bugünkü yönetim örgüsü dayandığı tabanı temsil etmekten uzaktır. Uyanan taban bu örgüyü hem nitelikte hem nicelik olarak değiştirecektir.

● **Sizce, sendikaların politika dışında kalmaması hangi biçimde bir eylemle gerçekleşmelidir?**

— Bugün için, seçimlerde, kendinden yana bir programı olan siyasî partiyi destekliyerek. Tabii bu **«kendinden yana»** lığı değerlendirirken gözönüne alınacak şey kısa vâdeli çıkarlar dizisi değil, söz konusu siyasî parti yapı ve programının işçi sınıfının tarih içindeki gelişme yönü açısından tahlilidir.

● **Yol-İş Federasyonu Başkanı Halit Mısırlıoğlu bir daha Türk-İş kongresine giremeyeceğinizi söyledi olay günü...**

— Kendi durumunu sarsmamak için o günkü şartlar içinde söylenmiş bir söz... Türk-İş içinde sürdüreceğiz kavgamızı... Demin de söyledim. Türk-İş de değişecektir.

Dâva ve kitap toplatma fırtınası devam ediyor

Diyarbakır'daki Doğu Mitingi'nde yaptıkları konuşmalardan dolayı Ağır Ceza'da yargılanan Doğu'lular mahkemede toplu halde . . .

Fakir Baykurt ve Bahri Savcı, Toplu Basın Mahkemesi'nde ifade veriyor

Bir yandan seçim mücadelesi devam ederken, bir yandan da iktidarın estirdiği dâva ve kitap toplatma fırtınası gün geçtikçe şiddetlenmektedir.

Geçtiğimiz hafta, AISEC Olayı sanıklarının duruşmasında yargıç ile avukatlar arasında yine şiddetli tartışmalar olmuş, gençleri tahliye ettirmeyen 4. Asliye Yargıcını avukatlar üçüncü defa reddetmiştir.

Devlet Bakanı Seyfi Öztürk'ü AISEC toplantısında protesto ettikleri için 4. Asliye Ceza Mahkemesi'nde yargılanan gençlerin ve avukatlarının konuşmaları Yargıç Sıtkı Karabel tarafından özel olarak getirilen bir ses alma cihazıyla tesbit edilmiştir. Buna karşılık, Baro gözlemcisi olarak duruşmayı izleyen üç avukatla birlikte sanıkları savunan 26 avukat da duruşma sonunda, yargıcın usulsüz hareket ettiğine dair bir tutanak imzalamışlardır.

Son duruşma ile ilgili olarak İstanbul Barosu tarafından da Yüksek Hâkimler Kurulu'na şikâyet edilen 4. Asliye Ceza Yargıcı Sıtkı Karabel, tarafgir tutumundan dolayı sağcı basın tarafından hararetle desteklenmektedir. Ümmetçi Bugün Gazetesi'nin yazı işleri müdürlerinden Hilmi Karabel'in kardeşi olan Yargıç Sıtkı Karabel'e gerici bazı kuruluşlar tarafından da buketler verilmiş ve bu tutumunu devam ettirmesi istenmiştir.

Öte yandan 1967 - 68 öğrenim yılı açılış töreni sırasında yayınladıkları bildiri sebebiyle İ.T.Ü. ile İ.T.Ü.T.O. Fikir Kulüpleri yöneticileri aleyhine «sınıfları birbirine karşı tehlikeli surette tahrik etmek» iddiasıyla açılan dâvanın görülmesine geçen hafta başlanmıştır. Öğrenciler, bültende esas itibarıyla öğrenci sorunlarıyla yurt sorunları arasındaki ilginin incelendiğini belirtmişlerdir.

Geçtiğimiz sonbaharda Diyarbakır'da düzenlenen Doğu Mitingi'nde «millî güvenliği bozucu ve bölücü faaliyette bulundukları ve konuşmalar yaptıkları» gerekçesiyle haklarında dâva açılan onbeş kişinin duruşması geçen çarşamba günü Ankara Birinci Ağır Ceza Mahkemesi'nde başlamıştır. Necip Başak, Hasan Akhuzur, Cahit Dülger, Hüseyin Kiraz, İdris Arıkan, Seyit Elçi duruşmaya gelmemiş, sanık Avukat Nurettin Yılmaz, Avukat Kemal Türkay, gazeteci Edip Karahan, Dâva Vekili Bahri Borçkaya, çiftçi Tahir Öktem, Avukat Yunus Kovak, Avukat Adil Dosyele, çiftçi Yahya Bozkurt, Hukuk Fakültesi öğrencisi Nevzat Naz, savcının iddialarını reddederek konuşmaların polisce banda alındığını, bandların savcılıkça dinlendiğini, bazı konuşmaların polis tarafından banda eklendiğini söylemişlerdir.

Türkiye Öğretmenler Sendikası Genel Başkanı Fakır Baykurt ile Türkiye Öğretmen Dernekleri Millî Federasyonu Genel Başkanı Prof. Bahri Savcı da, geçen hafta Ankara Toplu Basın Mahkemesi'nde «öğretmenleri direnmeye çağırdıkları» için yargılanmışlardır.

Son zamanlarda her çarşamba günü ana-baba gününe dönen Toplu Basın Mahkemesi'nde savcıdan sonra konuşarak savumasını yapan Bahri Savcı, politika ile tenkidin farkını belirterek, «Yaşadığımız yüzyılda haklar devlet kapısından lûtuf ve âtıfet olarak istenmez. Hükümet politikasını eleştirmek, politika yapmak değildir. Eğer savcının çizdiği mantıktan gidilirse, bu dâvayı incelerken mahkemeniz de politika yapmış olacaktır» demiştir.

Kitap toplatma konusunda son yılların en ilgi çekici kararı ise, geçen hafta Fransa Kültür Bakanı André Malraux'nun geçenlerde Türkçeye çevrilen ve Ağaoğlu Yayınevi tarafından yayınlanan «UMUT» adlı ünlü romanının toplatılması olmuştur. 4. Sulh Ceza Mahkemesi'nin aldığı toplatma kararında, «kitapta komünist propagandası yapıldığı» ileri sürülmektedir. Romanında İspanya içsavaşını inceleyen Malraux, General de Gaulle'ün iktidara gelişinden beri Kültür Bakanı ve aynızamanda Cumhurbaşkanı'nın başdanışmanlarından biridir.

Ayrıca geçenlerde, yayınladığı bir kitap yüzünden sorguya çekilirken adliye binasında can veren Gün Yayınları Sahibi Mehmet Ali Ermiş'in bir başka kitabı hakkında da, ölümünden on gün sonra kovuşturma açılmıştır. 4. Sulh Ceza Yargıçlığı, savcının isteği üzerine, Lenin'in «Marksist Eylemin Çocukluk Hastalığı ve Devrim Stratejisi» isimli kitabının toplatılmasına ve komünizm propagandası yapıldığı iddiasıyla sorumlular hakkında dâva açılmasına karar vermiştir. Ancak, Mehmet Ali Ermiş artık hayatta olmadığı için kendisi hakkında dâva açılamıyacaktır. Yayınevlerine karşı girişilen terörün kurbanı olan Ermiş'in ölümünden sonra da savcılar tarafından rahat bırakılmaması, büyük üzüntü konusu olmuştur.

Türkiye'de Emperyalist Savaş Stratejisi isimli kitap da yine «komünizm propagandası» yapıldığı gerekçesiyle İstanbul Basın Savcılığı'nın isteği üzerine 4. Sulh Ceza Yargıçlığınca toplatılmıştır.

Seçimin yaklaştığı bir sırada dâva ve kitap toplatma fırtınasının şiddetlenmesi, dikkati çekicidir

Vay onlara! Oylar TİP'e!...

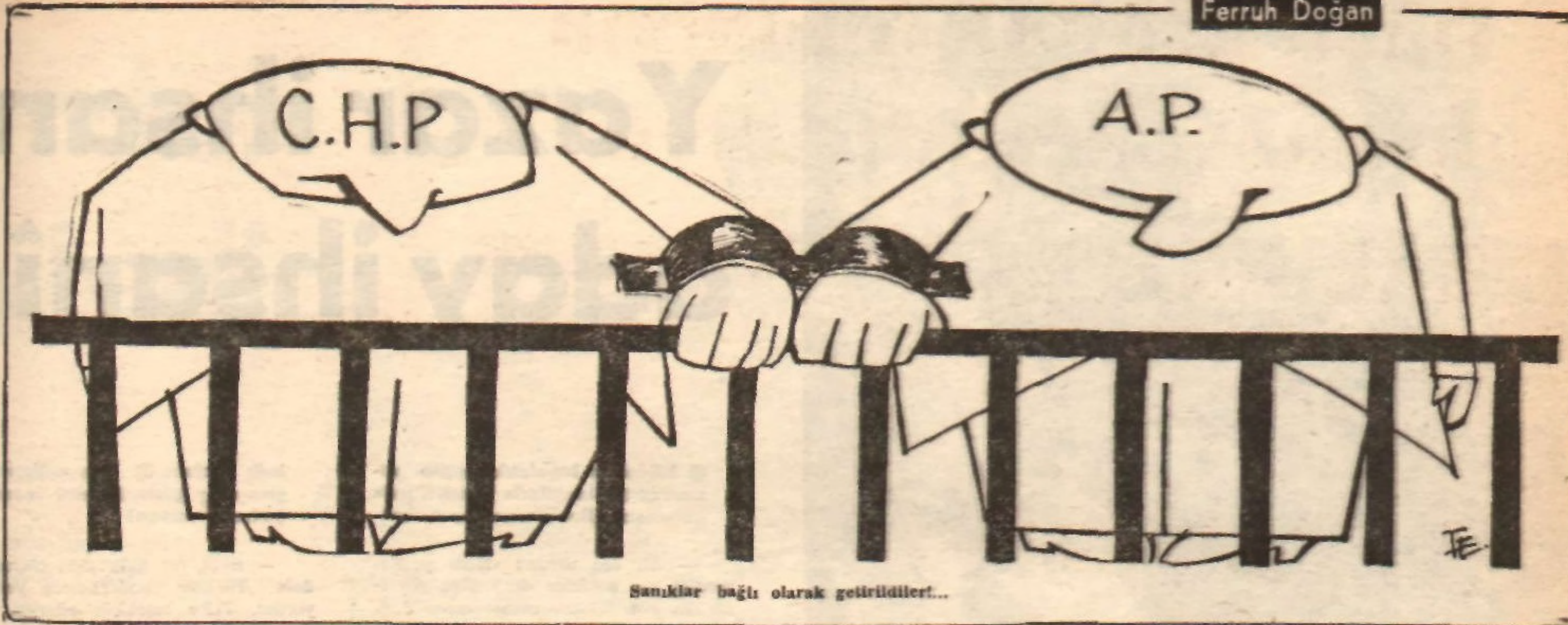
Şimdilerde kalktı galiba o âdet, belki de kalkmamıştır; eskiden 23 Nisan günleri, ilkokullarda bebeler hükümetçilik oynarlardı... Sözüm-ona, o gün, çocuklar devlet yönetimini devralırlar, aralarında işbölümü yapar, icra-yı hükümet ederlerdi... Ve nedense, ve ola ki, benim gittiğim kent okullarında, yönetilen olmıya kimse yanaşmazdı, herkesin gözü yukarlarda, büyük koltuklardaydı... Çocuklar, babaları gibi, sıraların üstüne tünerler, bir ağızdan nutuk paralarlardı... Ama, yıllardan bir yıl, bozuldu bu oyun... Oyun-bozan da ufacık, cılız bir çocuktu; ilk yılıydı daha okulda... Kapıcının oğluydu galiba... Sınıflarda da sınıf var ya, tabiî, sesi-sedası çıkmadığı, esâmisi okunmadığı için oncağıza Temizlik İşleri Müdürlüğünü verdiler, eline de bir süpürge tutuşturdular... Her yıl olduğu gibi, öbür çocuklar sıraların üstüne tüneyip, büyüklük taslamağa, memleketi nasıl (müteahhit) Demirağlarla ördüğümüz'den falan bahse başladılar...

Ama o arada kapıcının oğlu, ciddiye almış işini, hababam sıraların altını süpürür, bırakmaz kodamanlara rahat rahat nutuk atsınlar... Bir ikisi çıkışacak oldu, ama aldırmadı o, pür-gayret, süpürüyor sıraların altını... Bir ukalâ vardı, zorbanın biri, o dayanamadı sonunda, sıradan inip, Temizlik İşleri Müdürüne bir tokat aşketti... Derken o cılız, o bacaksız, o kapıcının oğlu, gözü budur diye, indirmez mi süpürgeyi beyzâdenin kafasına... Bir feryattır koptu... Öğretmen seyirtti, müdür koştu, doktora adam koşturdular... Ve öylece, o yılki hükümetçilik oyunu yarıda kaldı...

Hani kıssadan hisse; sözüm, TİP'i küçümsemeye kalkanlara, biz, başa güreşeceğiz dedikçe, bir yandan yürekleri cız edip, bir yandan da dudak bükenlere... Oysa biz toplumcular, oldum-olası başa güreşmişizdir, belki de kelleyi koltuğa aldığımızdan... Onlarsa hep desteye, bangnot destelerine güreşmişlerdir... Sayın İnönü o ışıltılı, ama ters zekâsıyla, işin künhüne, herkeslerden önce vardı, ve TİP'dir bizim asıl rakibimiz, dedi. Ama biz CHP'yi rakip saymıyoruz ki... CHP, olsa olsa, AP'nin rakibesidir... Çünkü bizim rakibimiz şu-bu parti, şunun-bunun şefi değil, bu bozuk düzendir... Bu güreşin sonunda kazanacağımız ödül; koçlar, beygirler değil, Anayasa Düzenidir... İnönü de bunu anladığı içindir ki, oldum- bittim milletin kafasına İnönü'nün Dediği Olur kanısını yerleştirmeğe çalışmışken, tam seçim arifesinde, yatağının başına Allahın Dediği Olur levhasını asmıştır... Haklıdır ayak değiştirmekte... Çünkü TİP'in programı, o yukarıda anlattığım çocuğun programıdır... Ve çünkü TİP, bu ülkede, bir HAK, bir HALK süpürgesidir, TARİH'in süpürgesidir... Olanca karanlığı geriliği, haksızlığı, hırsızlığı, yalanı, talanı, ve gâvuru süpürüp, ortalığı tertemiz ve pırıl pırıl edesiye... Çünkü TİP, Anayasa düzeninin süpürgesidir...

Onun için, yurtdaşım, oyunu TİP'e ver ki, Oy bana, oylar bana'lar, Yüzyıl Olan Aylar, Geçilmez Dağlar ve bu, Bozuk Çağ bitsin!... Yurtdaşım, TİP'e oyunu ver ki, oyuverelim bu kel dağı!... Ferhat gibi bu kel dağı oyuverelim ki, bu yurdun suları halkımızın tarlalarına da aksın!... Oyunu goygoyculara değil, TİP'e ver ki, yüz yıllardır ilk defa bu halkın gülmeyen yüzü gülsün!... Oyunu TİP'e ver ki, oyuverelim bu kel dağı!...

Can YÜCEL

Sanıklar bağlı olarak getirildiler!...

Gün seçim günüdür, gözlerimizi dört açalım!

Mehmet Ali AYBAR

A.P iktidarı dışındaki bütün partiler düzenden şikâyetçi. Ama Türkiye İşçi Partisi'nden başkası emekçi halk sınıfları iktidara gelsin demiyor. Yalnız Türkiye İşçi Partisi, işçiler, köylüler, sanatkârlar, küçük esnaflar, arkasız memurlar, halktan yana aydınlar, ilerici gençler, yâni sosyalistler iktidara gelmedikçe bu bozuk düzeni değiştirmek mümkün değildir, diyor.

Bugünkü ahlâksız kapkaç düzeni, sadece horlananlar, adamdan sayılmıyan, sömürülenler için, yâni emekçiler için, halk için bozuktur. Toprak ağaları, ithalâtçı ihracatçı ve montajcılar için, ağalar, beyler için bozuk değil, makûl bir düzendir. Onların şikâyeti, yalnız halkın uyanmasından, Türkiye İşçi Partisi'nin halkı uyandırıp örgütlemesinden ve genellikle namuslu yazarlar, namuslu bilim adamları ve sanatçılarla, yurtsever ilerici öğretmen ve gençlerdendir. Bu haramzadeler, hükümetin bunları daha çok ezememesinden, susturup sindirememesinden şikâyetçidirler. Haramzadeler, Amerikancılar, bütün vatan satıcıları kesenin ağzını açmışlar işçilerin, köylülerin, çalışan kütlelerin uyanmasını engellemek için her melâneti, her ihaneti, her yalanı tezgâhlamaktadırlar:

Onlar ki, hayatlarıyla bir küfrü mücessemdir. *Şeriat isterler, sahte ilim* cemiyetleri kurdurturlar; Nurculuğu, Süleymancılığı beslerler. Sahte hocalar yetiştirirler.

Onlar ki, dolgun komisyon karşılığında halkımızın alın terini, petrolümüzü, madenlerimizi yabancılara peşkeş çekerler. Amerika'nın yurdumuzda üslenmesine göz yumarlar ve aynı kârlı işleri aynı ihanet içinde Sovyet Rusya ile de çevirmeye hazırdırlar; onlar, bu haramiler kan kırmızı milliyetçi ve Atatürkçü görünürler.

Onlar ki, köylüye toprak dağıtmaz, halk çocuklarını okutmaz, Amerika'dan, patrondan yana sendikacılarla işçiyi uyutmaya çalışırlar; onlar ki, bu kapkaç düzeninin kirli işlerini rakam rakam ortaya dökenlere, halkı uyarıp örgütleyenlere, küfürle, yalanla, taş ve sopayla uşaklarını saldırtırlar; hukuk devletinden, sosyal adaletten, demokrasiden, fikre saygıdan söz ederler.

Gün seçim günüdür. Gözlerimizi dört açıp haramilere, sahtekârlara oylarımızı kaptırmama günüdür. Türkiye'de iki çeşit vatandaş var: Bir çeşidi var ki, varlıklı ve itibarlı. Her şey onlar içindir. Herkes onların hizmetindedir. Topraklar, madenler, bankalar, fabrikalar onlarındır; çirkin politikacılar onların emrindedir; hükümetler, kanunlar onlardan yanadır. Her yerde buyur ederler onlara; baş köşe onlarındır. Bir çeşit vatandaş da, ırgat pazarlarında, fabrika önlerinde bekleşen, tarlada tezgâhta boğaz tokluğuna çalışan, hastane kapılarında, mahkeme ve hükümet kapılarında sürünen; beyin, ağanın, patronun önünde el kavuşturup boyun büken ve daima horlanan ezilip sömürülen, adamdan sayılmıyan vatandaştır. Sayıları 31 milyondan fazladır. Yâni millet dediğimiz kutsal varlığı meydana getiren onlardır.

İşte biz, Türkiye İşçi Partililer, onların, bu ikinci sınıf vatandaşların hizmetinde olduğumuzu mertçe ve açıkça söylemişiz, politika sahnesine çıktığımız ilk günden beri. Amacımız demokratik düzen içinde onları uyandırmak, örgütleyip bir politik güç haline getirmek ve devlet işlerinde onları, yâni çalışan ve yaratan halk sınıflarını söz ve karar sahibi etmektir. Gerçek milliyetçilik, gerçek yurtseverlik budur, halkı yüceltmektir demişiz. Türkiye İşçi Partisi ve Türkiye İşçi Partililer en hakiki milliyetçidir. Çünkü Türkiye İşçi Partisi ve Türkiye İşçi Partililer sosyalisttir. En hakiki sosyalist, en hakiki yurtsever, en hakiki milliyetçidir. Ve de bu bozuk düzeni temelden değiştirecek reformları ancak çalışan halk kitleleri başarabilir demişiz.

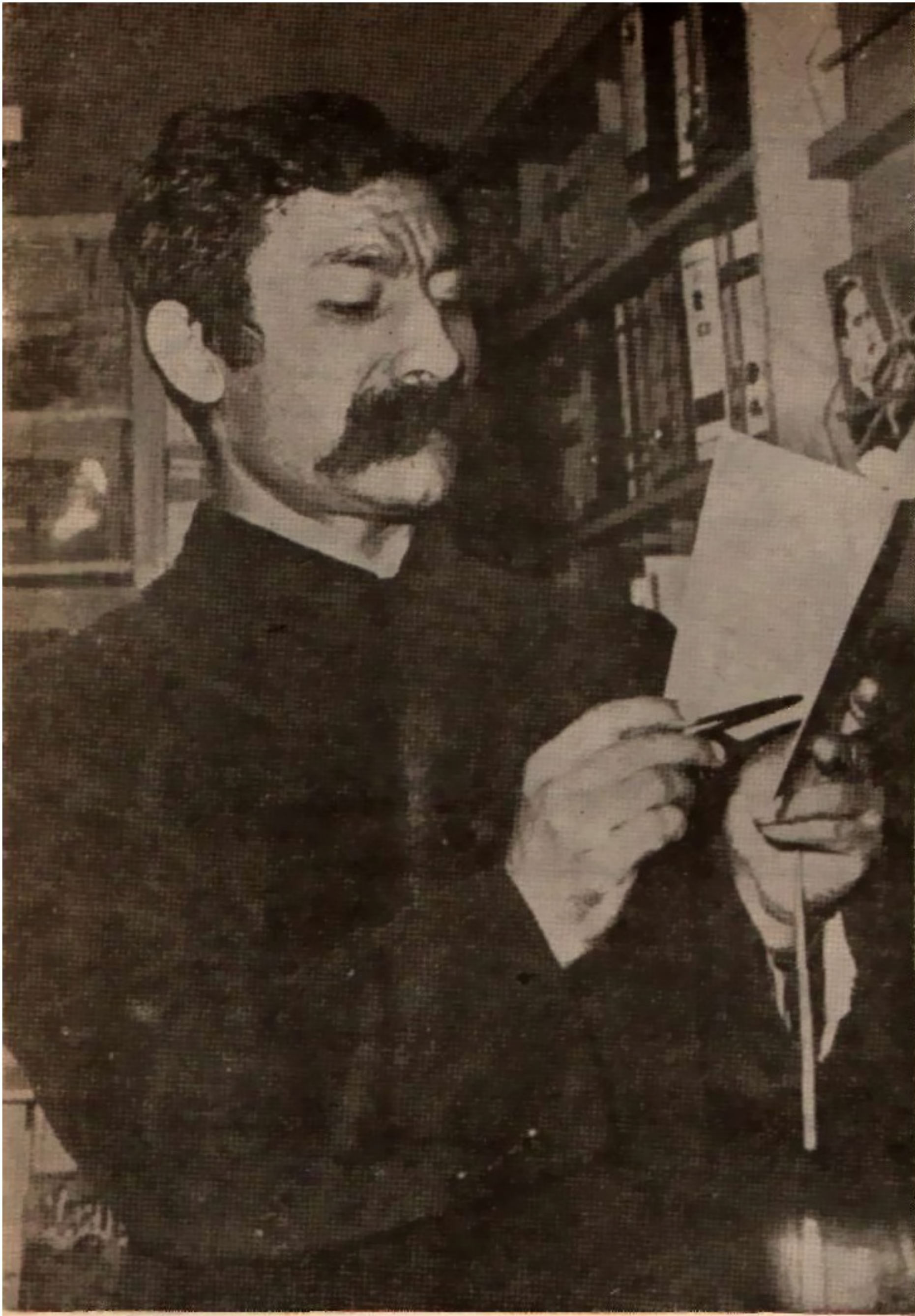
Türkiye İşçi Partisi'nin yapacağı reformların başında toprak reformu gelir. Kuru ziraat yapılan bölgelerde ağaların elinde en çok 500 dönüm bırakılacaktır. Sulu ziraat yapılan bölgelerde ağaların elinde en çok 100 dönüm bırakılacaktır. Özel iklim şartlarında ziraat yapılan yerlerde ise 100 dönümden de daha az toprak bırakılacaktır ağalara. Ağaların Anayasa gereğince elinden alınan bu topraklar topraksız veya toprağı yetmiyen köylü ailelerine bedava dağıtılacak ve tapuları ellerine verilecektir. Ayrıca köylüye her türlü teknik yardımda bulunacak bölge ziraat istasyonları kurulacaktır.

Türkiye İşçi Partisi iktidara gelir gelmez yapacağı bir diğer reform: dış ticareti, bankacılığı, sigortacılığı millet yararına devletleştirmektir.

Türkiye İşçi Partisi iktidarı devlet eliyle ağır sanayi dallarını kurup işletmek suretiyle gerçek kalkınma yolunu açacak, herkesten gücüne göre vergi alacak ve herkese çalışarak yarattığı değer ölçüsünde gelir sağlayacaktır.

Türkiye İşçi Partisi iftiralara, yalanlara, taşlı sopalı saldırılara göğüs gere gere; ve de üyelerinin, taraftarlarının sınırlı mâli yardımlarından başka olanakları olmadığı halde bugün varlığını dosta düşmana kabul ettirmiştir. Halkın gözünde biricik alternatif Türkiye İşçi Partisi'dir. 1969'da başa güreşeceğiz. Ve çalışan halk sınıflarının yüzü ilk defa gülecektir.

Yazar ihsanî s
aday ihsanî sö

TİP'İN İSTANBUL MİLLETVEKİLİ ADAYI İHSANİ

Korkuyorlar, korkacaklar, korksunlar . . .

Geliyoruz, geleceğiz, yakındır . . .

● Bir halk şairi olarak şöhretini başlangıçta aşk şiirleriyle yapmıştın. Daha sonraki şiirlerini sosyal konular üzerinde yazmağa başladın. Buna niçin gerek duydun?

— Gözümü açar açmaz bugüne kadar gelen TİP dışındaki partilerin yönettiği yıkılası düzenle karşılaştım. Sandım ki, bütün dünyada hep böyle gelmiş ve böyle gidecek. Fakat TİP'i tanıdığım zaman, öğrendim ki, böyle gelmiş ama böyle gitmeyecek. Bunun üzerine hayal peşinde koşmayı bırakıp gerçek olan halktan yana şiirler yazdım.

Ben ne hırsız ne düzenbaz ne katil
Ne bir polis şefi ne de valiyim
Ben beni bileli derman arayan
Milletimin derdi ile doluyum

★★★

Sen savcı bey suçlu ara onu bul
Ben kendi çağımda çoğu kula kul
Çoğu sakat, çoğu yetim, çoğu dul
Olanların şairiyim diliyim.

★★★

Türkü demek suç mu oldu bu mu hak
Al götür dişini başka yere tak
Ben ne bir maşayım ne de bir uşak
Ben halkın, halkımın kendi malıyım.

● TİP'i ne zaman ve nasıl tanıdın?

— TİP'i 1963 senesinde tanıdım. Daha önce, Türk halkının çoğu gibi DP sempatizanı idim. Çünkü 1958'de bir cumhurbaşkanı değil de, padişah sandığım Celâl Bayar ile tanıştırılmıştım. İki yıl aynı çevrede kalarak DP bana benimsettirildi. 1960'ta ihtilâl olup da Menderes Hükümeti devrilince, uzun zaman buna akıl erdirip inanamadım.

1963 yılında TİP'e girenlerin solcu olduklarını bazı gazeteler yazıyordu. Solcu deyince, aklıma, insana benzemeyen yaratıklar geliyordu. Bir küçük çocuğun kafasındaki öcü kelimesi ne ise, bende de solcu kelimesi aynı idi. Ama bir gün Sefer Aytekin adlı bir dostumun yardımıyla TİP Ankara İl Merkezi'ne gidince, orada kafamdaki yaratıkları değil de, candan ciğerden sevdiğim insanları gördüm. Bu hal bana, ataların «Doğru diyeni dokuz köyen kovarlar» sözünü hatırlattı. Bunun üzerine TİP'e gitmeye devam ederek yeni bir şeyler öğrenip günden güne kendimde gelişmeler hissettim.

De bre sazım, de bre şu benim halkıma
Dost kimdir, düşman kim bilsin, ha bilsin
Ak alnının üstündeki yazgıyı
Kilinin tersiyle silsin, ha silsin...

● Mücadele hayatında zaman zaman çeşitli baskılarla ve tehditlerle karşılaştın. Bunları açıklar mısın?

— Bir söz vardır: «Kedi yetişemediği ete mundar der» diye söylenir. Bu söz, kitabın ortası kadar doğrudur. Meselâ, bir grup namuslu adamın arasında bir namussuzu düşünün. Nasıl ki o namuslu insanlar kendi aralarında bir namussuz istemezler, ya onun namuslu olmasını sağlarlar ya da onu kendi aralarından kovarlarsa, bir tomar namussuzun arasındaki her namuslu da öyledir. Namussuzu çok olan bir yerde her namuslu insanın başına gelen çirkinlikler benim de başıma gelmeye başladı. Bu çirkinlikler sıklaştıkça kendimi daha namuslu hissederek savaşımı ona göre veriyorum. Ve bu savaşım namussuzlara karşı gün geçtikçe daha da keskinleşecek. Tıpkı kara günün yeşil köküne hızla inen keskin bir balta gibi...

Bana susacaksın diyen deyyuslar
Sanmasınlar beni ki ben susarım
Ben zulmü nerede görsem, orada
Ağzının ta ortasına kusarım

Zindana girsem de, çıksam da gine
Yarası oldukça bendeki sine
Her sözümü kem gözlerin içine
Altı okka yumruk gibi basarım.

● Bu baskı ve tehditlere rağmen mücadeleden yılmadın ve hapisten çıkar çıkmaz TİP saflarında siyasi hayata atıldın. Bunun nedenlerini açıklar mısın?

— Hapisaneye beni leş kargalarına benzeyen düzenin koruyucuları attırdı. Ve bugüne kadar gelen partilerin yöneticileri de benim hasiphanede kalmam için çaba sarfettiler. Ben haklıydım. Bunu iyi biliyordum. Nitekim adaletli Türk hâkimleri bunun farkına vararak haklı olduğumu ilân ettiler. O halde bir haksız var idiyse, o da bu düzene sahip çıkan kafası küf tutmuş politikacılardı. Ama, TİP yöneticileri düzenbazların düzenine olduğu kadar sözlerine de inanmadılar. Ta baştan benim haklı olduğumu söyleyerek hakkı hak ettiler. O zaman haklı bir kimsenin haksızlıklar safında yeri olmadığı gibi, ben de öyle yaptım. Hak bildiğim Türkiye İşçi Partisi saflarında yerimi aldım.

Din alıp satmaya vermişler hızı
Hele şu ağalık başlıca sızı
Horlanıp savrulan haklarımızı
Fitil fitil alacağız yakındır.

● Ve nihayet bu seçimlerde TİP seni İstanbul halkının temsilcisi olarak milletvekili adayı göterdi. Bir halk şairinin ilk defa milletvekilliğine aday gösterilmesini nasıl değerlendiriyorsun?

— Evet, bir halk şairi olarak ilk defa Türkiye politkasında yer alıyorum. TİP'e teşekkür ederim. Gerçi eskiden de şairler aday gösterilip meclise giriyorlardı ama onlar burjuva partilerinin kendi düzenlerine hizmet eden Yahya Kemal'ler, Faruk Nafiz'ler, Kemalettin Kamu'lar, Abdülhak Hamit'ler gibi şairlerdi. Ama Âşık Noksani'ler, Âşık Müdami'ler, Âşık Serdari'ler, Âşık Sümmani'ler, Âşık Şenlik ve Gâvurdağlı Âşık Hacı'lar gibi yüzde yüz halktan yana o-

lan halk şairlerine büyük meclse girme imkânı tanınmadı. Bu haksızlık Türkiye İşçi Partisi kurulunca kadar devam etti. Bundan böyle hiçbir haksızlık kolay kolay devam edemez. Hele halktan yana gerçek halk şair-

«Ağacın çürüğü özünden olur.» Sözler içinde belâlı, gerçek bir sözdür bu. Ve bir halk şairinin sözüdür.

Bugün Türkiye'de ne kadar halk şairi varsa hemen hemen hepsi Türk halkının, Türk emekçisinin yanındadır. Sömürücülük düzenine karşı canlarını dişlerine takmışlar savaşıyorlar. Bugünlerde Anadolu'da yüzlerce saz birden coşmuş, yoksulluğa, zulme, sömürüye, soyguna karşı ver yansın ediyor. Ve bu halk şairlerinin çoğu da sınıf bilincine ermiş, emekçilerin kuracağı yeni dünyanın harcını, onlarla birlikte hazırlamaktadırlar. Halk şiirinin böyle olması bir rastlantı değildir. Halk şairinin sömürülen halkın yanında yerini alması, hattâ ona öncülük etmesi çok doğal bir olaydır. Halk şiirinin geleneğinde yüzde yüz halkla birlik olmak var.

Büyücülük çağında halk şairinin yeri kabile beyinin yanıydı. Yöneticilik gücünü aşağı yukarı aynı eşitlikle paylaşıyorlardı. Sonraları ozanlar derebeylerinin emrine girdiler. Örneğin büyük isyan şairi Dadaloğlu için hâlâ Kozanoğlu'nun Âşığı derler. Payaslıoğlu'nun, Küçükalioğlu'nun, Cadıoğlu'nun âşıkları vardı. Örneğin Kul Halil, Küçükalioğlu'nun aşığıydı. Derebeyler, sarayındaki âşıklarına bakarlardı. Bir de derebey konaylarını dolaşan âşıklar

sordu, söyledi

leri meclise girmeye başlarsa bu büsbütün önlenir.

Eskiden âşıklar şöyle derlerdi:

«Ferman padişahın, dağlar bizimdir...»

Şimdi öyle değil artık. Şimdi, ferman bizimdir, yani halkındır. Padişahlık taslayanları dağlara sürme zamanı gelmiştir.

Burjuva partilerinin demir ökçesi altında ezim ezim ezilen ve oy vermekten, vergi vermekten ve asker olmaktan başka bir şey bilmeyen halkın gelecekteki tek umudu olan TİP elbette halktan yana bir halk şairine bu imkânı tanıyacaktı. Böyle yürekten bir partiye de ancak bu yakışır. Bana açılan büyük meclisin yolu, şairi olduğum işçisiyle, köylüsüyle halkıma da açılmıştır. Bu da Türkiye İşçi Partisi'nin yürekten çabaları sayesinde olmuştur.

Eğer ömrüm vefa eder
Şu dünyada kalır isem
Gidişata yön veririm
Halktan emir alır isem...

● **Seçim kampanyasını nasıl yürüteceksin?**

Seçim kampanyasını tüfek gibi sazımla, gülle gibi sözümle gerçekleri halkıma korkmadan, yılmadan söyleyerek yürüteceğim.

— Seçim kampanyasını, tüfek gibi sazımla, gülle gibi sözümle gerçekleri halkıma korkmadan ve yılmadan söyleyerek, benimle beraber bu gerçekleri anlatma kampanyasına katılacak olan yürekli meslektaşlarım Âşık Nesimî, Âşık Fermanî, Âşık Hüseyin, Âşık Devranî ve Nebi Dadaloğlu gibi nice nice çağının bilincine varmış ozanlarla yürüteceğim.

Ben meclise girsem de bu yürüyecek, girmesem de yürüyecek... Bu bir oluşumdur. Nasıl ki, döner halde olan dünyayı kimse durduramıyorsa, ki dünya durursa en büyük zelzele o zaman olur ve kompradorların örenip diktiği apartımanlar birbirine çok içmiş sarhoşlar gibi değe değe yıkılır, işte bu oluşum da dünyanın dönüşü durdurulamadığı gibi hiçbir kuvvet tarafından durdurulamaz.

Kiralanmış bir el geldi
Ta tepeme çıkan oldu
Küme küme belâsını
Düz yolumu yıkan oldu

Kaba kuvvet azdı pekten
Dertler filizlendi kökten
Ağ günleri beklemekten
Göz çanağım kan kan oldu

Yurtta vurguncular çığı
Hesap sorulma kıtlığı
Amerikan uşaklığı
Canımı en sıkan oldu

İnsan hakkım yere düştü
Bir yerinde sabrım taştı
Yumruklarım balyozlaştı
Tırnaklarım tırpan oldu

● **Milletvekili seçildiğin takdirde halkına nasıl hizmet etmeyi düşünüyorsun?**

— Milletvekili seçilsem de seçilmesem de haklı bildiğim insanların safında, şairi olduğum halkımdan yana haksızlara karşı amansız bir savaş devam ettireceğim. Ama seçilirsem, tabii ki bu savaş daha bilinçli ve daha imkânlı olacak. Ve bunun böyle olacağını benden fazla kendileriyle savaşacağım halk düşmanları da bilir.

Gidiş iyi değil böyle gidemez
Dur demenin zamanıdır dostlar hey
Dur deyince durmayanın burnunu
Kır demenin zamanıdır dostlar hey..

Halk şiiri ve politika

vardı. Bugün bu derebeyinin konağında, yarın ötekinin... Bir de bunların dışında gezginci âşıklar vardı. Karacaoğlan gibi. Bir de Pir Sultan Abdal gibi, Şah Hatayi gibi *halk önderleri, mezhep büyükleri* vardı. Bir de Yunus Emre gibi dervişler vardı. *Bir de halkın başka bir şiiri vardır ki, o şiirler kimsenin değildir, yaratanın adı yok*tur, halkın toptan yarattığı şiirdir. Bir bakıma adı olan büyük halk şairleri de şiirlerini halkla birlikte yaratmıştır.

Halk şiirini şöyle bir incelersek görürüz ki, halk şiiri tarihi, bir halkın gerçek tarihidir. Halkın *acılarını, sevinçlerini, korkularını, felâketlerini*, savaşlarını, iyi kötü *yaşantısını, ayaklanmalarını,* yengilerini, yenilgilerini hep halk şiirinde sırasıyla buluruz. Halk şiiri halkın yaşantısından zerrece şaşmaz. Koca bir Yemen felâketinin acısını yalnız halk şiirimizde bütün gerçekliği, bütün acısıyla bulabiliriz:

Merhametsiz padişahlar askeri
On senedir bekletirler Hicazda
Elimden aldırdım yitirdim yâri
Soyka *Yemen yiğit koymadı* bizde

....

Padişaha söylen yâri göndersin
Bu kanunu, bu zakkumu göndersin

Birinci Dünya Savaşı'ndaki yenilgimizi en güzel dile getiren de halk şiiri oldu.

Sarıkamış, Altınbulak
O dağları biz ne bilek

Diye başlıyordu halk şiiri... Sonra ekliyordu,

Yüzbaşılar, yüzbaşılar
Tabur taburu karşılar
Yağmur yağıp gün değince
Yatan şehitler ışılar

Köroğlu halkı ezen derebeylere* karşı yükselen bir öfke destanıydı. *Serdari Baba da öyle, Ruhsati de öyle...

***Gezginci büyük şairler,* halkın yanında ona düşman olan herkese karşı döğüştü. Derebey kapılarındaki âşıklar bile, eğer bir gün halkın başı dara gelmişse, ekmek yediği kapıyı bırakıp halkın yanında yerini aldı. Pir Sultan'lar, Şah Hayati'ler halkı ayaklandırdılar. Çağ çağ halkın dili, halkın gözü, halkın düşüncesi, halkın önderi oldular.**

Türk halk şairlerinin bugünkü yöneticilere karşı çıkışları daha Cumhuriyetin ilk yıllarında oldu. Daha *Cumhuriyetin ilk yıllarında eşitsizliğe,* yoksulluğa, topraksızlığa karşı *şiirler gizli gizli* halk arasında dolaşmağa başladı. Yüzlerce şiir. Âşık Hüseyin, Talibi Coşkun'un şiirleri, Kozanlı Hakkı'nın şiirleri, Hacının şiirleri halkın dilinden düşmedi. Hakkı daha o yıllarda diyordu ki:

Ey ağı ekmeği bol Çukurova
Üç beş kişiye mi verdiler seni
Kimi çeltik eker bozulur hava
Cilis batırdılar kırdılar seni.

Ve Kozanlı Âşık Hacı daha beter gürlüyordu:

Kimi çeltik eker çıkarır nifak
Ağzını açarsan yapışır şaplak (tokat)
Böyle midir elbirlikle ittifak
Efendimiz adlı köle ölüyor
Evler yıkılıyor kasa doluyor

Bu şiirler yazıldığı zaman ne demokrasi vardı, ne İşçi Partisi, ne de sosyalizm ...Ama halkın şairi, halkın dertlerinin diliydi ve onun isteklerini yerine getiriyordu. Halk ne kadar aldatılırsa aldatılsın doğru yolu bulacaktır. İşte onun büyük şairleri bunun en büyük tanığıdır.

Türk halk şiiri bizim çağımızda bir döğüşen, bir karşı koyan, bu bozuk düzenin üstüne yürüyen bir kılıç oldu. Keskin, pırıltılı ve güzel... Şimdi halk şairleri bilinçli aydınlarla, bilinçli işçilerle, bilinçli emekçilerle aynı *safta,* aynı *bilinçle savaşıyorlar.* Yüzlerce tezene karanlığın suratına *iniyor, karanlığı, gericiliği, sömürücülüğü,* satılmışlığı paramparça ediyor. Eşitsizliğin köküne kibrit suyu ekiyor. İşte bu şairler ordusunun öncülerinden birisi de Âşık İhsani. Türkiye İşçi Partisinin İstanbul adayı... Onu böylesine bir bilince getiren kendi gücü kadar halkın gücüdür de. Gerçek bir halk şairi başka türlü olamazdı. Halkının yanında döğüşmese, onu sömürenlere kul köle *olsaydı halk onu kusardı. Şimdi* baş tacı ediyor ve koca İstanbul *şehrinin Milletvekili adayı yapıyor.*

Ve Türk Halk Şiiri altın çağını yaşıyor. Türk Halk Şiiri çağımızdaki kadar hiç bir zaman güzel olmadı. Çağımızdaki kadar güzel döğüşmedi. Çünkü Türk halkı hiç bir zaman böylesine bilinçli olamadı. Türk halk şiiri, Türk halkıyla aynı doğrultuda yürüyecektir. Ve bu sebepten de Türk halkı döğüşen, acı çeken şairlerini bağrına basıp kutsayacaktır. Yüzyıllar boyu.

Sözümü Âşık İhsaninin çağımızın en güzel sözlerinden olan *iki* dizesiyle bitireceğim:

Şura batı, şura doğu demeden
Güvercinler salacağız yakındır

Ek: Sömürücülük düzenini özünden çürütecek en etkili güçlerden birisi de halk şiiri gücüdür. Âşık İhsaninin dediği gibi: «Türküleri yapanlar kanunları yapanlardan daha güçlüdür. Çünkü biz şiirimizi halkla birlikte yaparız.»

Yaşar Kemal

Amerika, devrimci güçleri Guevara'nın metoduyla ezmeğe çalışıyor

Guevara'dan sonra Latin Amerika!

Engin AŞKIN (Kanada'dan yazıyor)

Che'nin ölümünden sonra da mücadelelerine devam eden Lâtin Amerika ihtilâlcilerinden bir grup

Güney Amerika'nın efsanevi ihtilâlcisi Che Guevara yaşamış olsaydı, gerilla savaşıyla ilgili stratejisinin, savaştığı sömürgeci güçlerce tıpatıp benimsendiğini bu sıralar görmüş olacaktı. Güney Amerika'daki yağmacı düzenin «Goriller» adıyla anılan yöneticileri, Guevara'nın önerdiği gerilla tekniğine, Guevara'nın savaş yöntemiyle karşılık vermeye hazırlanmaktadırlar. Bolivya'da tuzağa düşürülüp öldürülen Guevara'dan sonra, Güney Amerika'da, şimdilik öndersiz kalan devrimci güçler, kendilerini yaratan Guevara gerillacılığını aynen benimsemiş olan yeni bir düşmana karşı çetin savaşlar vermek üzeredirler. Bu yeni düşman, Amerikan hükümetinin yolladığı komando ekipleridir. 16 Latin Amerikan ülkesine gönderilen bu karşı-gerillacılar, Amerikan Ordusu'nun, «Yeşil Bereliler» adlı ünlü gerilla birliklerinden seçilmiştir.

Yeşil Bereliler

Oldukça zor koşullar altında savaşan Güney Amerika'lı ihtilâlciler, «vur-kaç» savaşında, diktatörlük ordularıyla kolayca başedebilme şansını yitirmişlerdir artık. Yeşil Bereliler ve Yeşil Berelilerin bulundukları ülkenin askerlerinden düzenledikleri mahalli gerillacılar, ihtilâlci güçlerin stratejik üstünlüğünü biçimsel olarak ortadan kaldırmış görünmektedirler. Kısaca deyimlemek gerekirse; karşı- komandolar, Guevara'nın savaş yöntemine, Guevara yöntemiyle karşılık vereceklerdir. Amerikalı Yeşil Berelilerin «özgürlüğü» korumak üzere gardiyanlık görevini yüklendikleri G. Amerika ülkelerinden Panama'da, 20 Ekim 1967 günü düzenlenen büyük bir gerilla deneyi, karşı-gerillacıların özellikle, silâh gücü yönünden büyük üstünlüğünü ortaya koydu. 20 Aralıkta sona ermiş olan 1 aylık karşı gerilla manevrasını uygulayan «Sekizinci Amerikan Özel Birlikleri» savaş oyunu senaryosuna göre:

«Panama ormanlarına - sözde - komünist gerillacılar indirilecekti. Komünist tarafları bir diktatör tarafından devrilen ve dışardan komünist güçlerin çıkarma yaptığı dost AMANAP devletinin yardım çağrısını alan B. Amerika ise, 605. Amerikan Hava Komando Birliğinin yönettiği, B. 26 ağır bombardıman uçaklarını ve T. 28 jetlerini yollıyacaktı. Çarpışmaların sürdüğü başkentte, dost güçlere karşı, ormanlara indirilmiş komünist komandoların saldırısını önlemek üzere; uçaklar, sahici bomba ve roketlerle, ormanlara öldürücü hücumlar yapacaklardı.»

Komandolar

Bu manevranın hazırlığı, B. Amerikan Ordusu Güney Bölümü Komutanlığınca yapılmıştır. Panama Kanalı dolaylarındaki, Fort Gulick adlı Amerikan üssünde brifingi yapılan bu manevrayla ilişkin harekât şubesindeki haritada oklarla belirtildiği gibi, komünist düşman, Küba'dır. Haritada, Küba'dan bütün G. Amerikaya, yönelmiş olan kırmızı oklar, bir başka bölümden çizilmiş ve T. Amerikayı belirten karşı-siyah oklarla birleşmektedir.

Amerika'lılar, Guevara'nın öldürülmesinden sonra çok geniş çapta başlattıkları karşı-gerilla harekâtının, Castro'cu ihtilâlcileri, kesin olarak yokedeceği inancındadır. Guevara'nın öldürülmesinden sonra, geniş bir nefes alan Pentagon, hemen hemen bütün G. Amerika ülkelerine yolladığı 43 komando birliğine ve bu birliklerin eğitim yaptırıp yetiştireceği mahalli gerilla gruplarına, Panama'da düzenlenen manevraları, sık sık tekrarlatmak kararındadır. Çeşitli G. Amerika ülkelerine dağılan Amerikalı Yeşil Bereliler'in en güçlü topluluğu Bolivya'ya gönderilmiştir. Guevara'nın öldürülmesinden sonra, moral yönünden sarsılmış olan ihtilâlcilerin, kıtadaki en etkili oldukları bölge yine, Bolivya olmaya devam etmektedir. Geçenlerde Honduras'ta, «Goriller» adıyla bilinen Güney Amerika'lı diktatörleri ve Yeşil Bereli'leri çok şaşırtan tatsız bir sürpriz belirdi. Castro'cu gerillalar, Honduras'a çıkarma yapmış ve mahalli devrimcilerle birleşerek savaşa başlamıştı. Panama'daki Fort Gulick üssünden güçlü bir Yeşil Bereli ekibi hemen Honduras'a gönderildi.

Özel misyonlar

Yeşil bereli'lerin Panama'daki üs komutanı, «özgürlüğü» koruma görevi yüklenmiş Yeşil Bereli'lerin, sadece danışman ve eğitimci olarak, mahalli gerillacıları yetiştirmekle uğraştıklarını ve savaşa katılmadıklarını ileri sürmekle birlikte, Yeşil Bereli'lerin, Castro'cu gerillalarla savaşmakta oldukları G. Amerika'da herkesin bildiği bir gerçektir. Özellikle, şu sıralar Honduras ve Bolivya dağlarında, Amerikan komandolarının, ihtilalci gruplarla, savaştıklarına değinen yetkili Amerikan ve Kanada basını, doğrulayıcı kaynaklar olarak belirtilebilir. Panama'daki Yeşil Bereliler üssünün komutanlarından biri, «Haiti, Meksika ve komünist Küba dışında, 16 G. Amerika ülkesine yollanan gerillacı askerlerin yanı sıra; sayısı 400'ü bulan özel eğitim ekiplerinin de, harekâtta görev aldığını» Robert Reguly adındaki ünlü bir Kanadalı gazeteciye açıklamış bulunmaktadır. Aynı yüksek rütbeli subayın, Kanadalı gazeteci Robert Reguly tarafından nakledilen sözlerine göre: «G. Amerika ülkelerinde, görevli olan askeri ateşeler ve CİA ajanları, mahalli ordunun ve gerillacıların eğitimsel durumlarını izlemek ve gereken ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla (USARSO) B. Amerika Ordusu Güney Bölümü Komutanlığıyla çok yakın bir ilişki kuracaklardır.» Sayısı 400'ü bulan özel eğitim ekipleri, Güney Amerikalı halk düşmanlarının sivil yöneticilerine ve onların askerlerine, «sinir harbi», «kışkırtma tekniği», «öğrenci mitinglerini kontrol», «moral bozucu haber yayma», «vuruşma ve haberleşme» konularını kapsayan sürekli bir casusluk

Almanya'da Che'nin öldürülmesi üzerine gösteri yürüyüşü yapan gençler.

Yine Almanya'da basın kralı Springer'i protesto etmek üzere gençlerin düzenlediği mitinglerden biri

eğitimini uygulamakla görevlendirilmiştir. USARSO komutanlığı, durumun önemi gereğince, ihtiyaç halinde, Nort Carolina'daki Fort Bragg üssünde bulunan ve Orta Doğu bölgesindeki ülkelerle ilgili kılınan komando ve eğitim birliklerinden de, yardım isteme yetkisini almıştır. USARSO'nun yüksek rütbeli askeri şeflerinden birine göre: «Amerikan gerillaları, şimdiye kadar görev aldıkları bölgelerde, kimseyi

öldürmemişlerdir ama, bir uçak dolusu Yeşil Bereli'yi, uçağın Bogota'da düşmesi sonucu kaybetmiş bulunmaktadırlar.» Güney Amerika'da başlatılan bu geniş karşı-gerilla harekâtının mahalli güçlerle ilgili bölümü için «Goriller»in görevlendirdiği 150 general, Panama'daki üste gördükleri kursu bitirip ülkelerine dönmek üzeredirler. B. Amerikalı askeri uzmanlar, 230 milyonluk G. Amerika için yüklendikleri gardiyanlık görevinin sonuçlarını şimdiden almış sayılabileceklerini söylemektedirler. Çok üstün bir askeri güç ve Guevara yöntemini benimsemiş bir karşı-gerilla savaşıyla, Güney Amerikalıların «özgürlüğü» ya da sömürücü «United Fruit» imparatorluğunun varlığı, böylece sağlama bağlanmış görünmektedir. Ancak, sefaletin, diktatörlüğün ve askeri faşizmin hızlandırdığı devrimci tepkilerin, Amerikadan takviyeli «Goriller» yönetimine karşı yaygın bir ayaklanma dönemine girmeleri sürpriz olmıyacaktır. Şimdilik, dağlarda sürüp giden bölgesel direnme, şehirlerde hızla büyüyen birikimle birlikte, karşı güçlerin bütün üstünlükleriyle baş edebilecek bir dönüşüme yönelmek özelliğindedir.

Küba, gençlik hareketlerini yorumluyor

Kapitalist toplumun iç gelişmelerinin yarattığı buhran bu ülkelerdeki gençliği geniş çapta etkilemekte; tabiatı gereği yeniye dönük, çıkarcı davranışlara karşı olan bu kitleyi toplum dışı yaşam ve hareketlere itmektedir. Bu hareketler içinde bulundukları toplumların özelliklerine ilişkin, değişik şekillerde belirmekte, bilinçli gençlik kesimlerinde ise örgütlü, olumlu bir siyasal mücadeleye dönüşmektedir. Bunlar ABD'den Japonya'ya dek tüm kapitalist ülkelerde yöneticileri kara kara düşündüren başlıbaşına bir sorun...

ABD'de «Hippi»ler, çok değişik, egzantrik giysileri ile günden güne büyüme eğiliminde olan büyük bir gurup meydana getiriyorlar. Bu artışa paralel olarak ABD'de kullanılmakta olan LSD ve diğer uyuşturucu madde tüketiminde yükseliş var. Olumsuz, yozlaşmış görünüşlerine, devamlı çalışma ve iş hayatına karşı olmalarına rağmen, kesinlikle insanlıktan ve barıştan yana çıkıyorlar. Bunun en somut örneği Vietnam Savaşı aleyhindeki gösterilerde sık sık yer almalarıdır.

Gençler, toplumun değer yargılarına karşı gelişlerine uygun olarak çeşitli ülkelerde türlü isimler altında toplanıyorlar. Hayat felsefeleri de bir ülkeden diğerine az çok değişiklik gösteriyor. Örneğin, Hollanda'da «provo»lar komünal bir şekilde yaşıyarak, her şeyi aralarında paylaşmak suretiyle geçiniyorlar. İtalya'da «Cappelloni», İngiltere'de ise «Mod» ve «Rocker» adlarını taşıyan gençlik gurupları var...

Kuşkusuz bu hareketler, kendilerini çevreliyen, bireyi diğerleriyle sadece maddi ilişkiler kurmaya yönelten, yabancılaştıran ileri kapitalist toplum anlayışına karşı çıkışın ilkel ve bilinçsiz belirtileridir.

Bir de, sözünü ettiğimiz gibi ne istediğini bilen gençliğin düzeni değiştirmeyi amaçlayan örgütlü siyasal mücadelesi var. Bu olumlu çabalar Batı'nın tutucu iktidarlarına karşı güçlü birer baskı gurubu niteliğini taşımakta ve genellikle öğrenciler tarafından yürütülmektedir. ABD'de üniversitelilerin Vietnam savaşı ve askerlik görevine karşı yürüttükleri eylem hızla bütün kolejlere sıçramaktadır. «Demokratik Toplum için Öğrenci Birliği» liderlerinden Jeff Jones, New York öğrenci gösterilerini yorumlayarak, yeni neslin radikal davranacağını, amaçlarının bir Kuzey Amerikan devrimi olduğunu açıkça belirtmiştir.

Japonya'da Vietnam Halkını desteklemek için gençliğin yürüttüğü hareket Amerikan üslerine yönelmekte ve 7 nci Filo'nun Japon limanlarını her ziyareti binlerce öğrencinin şiddet gösterileri ile karşılanmaktadır.

Batı Almanya ise yüz seneden beri ilk kez demokratik eyleme sahne olmuş, Frankfurt, Hamburg, Münich, Manheim, Tübingen, Heidelberg ve Marbuag Üniversiteleri protesto haykırışları ile çınlamış, egemen sınıfların sadık hizmetkârı «Büyük Koalisyon»un ortaklarına çatılmıştır. «Hıristiyan Demokrat Öğrenci Birliği» Başkanı Wulf Schombohm «Bütün organizasyon, biçimsel bir demokrasi perdesi arkasına gizlenerek, onun nimetlerinden faydalanan güçlü ekonomik gurupların egemenliğine dayanmaktadır», demiştir. «Sosyalist Öğrenci Derneği» Lideri Reiche ise «politik uyanış, dayanışma ve kapitalizmin her türlü görünüşüne karşı birleşmenin gereğine» değinmiş, Federal Alman demokrasisinin bir balondan ibaret olduğunu söylemiştir. «Le Nouvel Observateur» Dergisi muhabiri duvarlarında «Yaşasın Guevara», «Kahro'sun Amerikan emperyalizmi» yazılı sloganların bulunduğu dernek binasında, Batı Berlin gençlik liderlerinden Dutschke'ye yönelttiği bir soruya karşılık «Batı toplumunun çürümüş olduğu, kurtuluş için ilerici Almanların Üçüncü Dünya'nın ezilen ulusları ile elele vermek zorunda bulunduğu» cevabını almıştır. Yine bir kaç hafta önce Nürenberg de toplanan ve çoğunlukla gençlerin katıldığı Alman Sosyalist Partisi Kongresi'nde Sosyal Demokrat Partisi Lideri ve Dışişleri Bakanı Brandt «Halk Düşmanı», «Sahte Sosyalist» çığlıkları ile karşılanmış, tartaklanmaktan zor kurtarılmıştır.

Roma Üniversitesi'ndeki son gösteriler devrimci İtalyan gençliğinin de yeni, ileri bir düzenden yana mücadelesinin en yakın örneğidir. Bu gösteriler sırasında gençler Vietnam Milli Kurtuluş hareketine bağlılıklarını belirtmiş, ... üniversite binasına Vietkong bayrağı çekmeğe kadar götürmüşlerdir.

Bütün bu davranışlar, çürümüş kapitalist toplumların uyanık güçleri yeni nesillerin, insancıl bir toplumu kurmak ülküsünde, tarihsel akışın ileriye dönük çarklarına hız katmak için eyleme geçtiklerinin su götürmez kanıtıdır...

Çeviren: BEHZAT TANÇ

Guevara'nın hayatı ve hatıraları

-5-

Derleyen: Mekin GÖNENÇ

Che Guevara, Aleida March ile birlikte Las Villas'da. Aleida daha sonra Che'nin hayat arkadaşı olmuş ve ihtilâlci mücadelede kendisini sonuna kadar desteklemiştir...

Nihayet ölüm kalım mücadelesi başlıyor

Ayağımın dibinde bir ilâç çantası ile bir cephane sandığı yanyana duruyordu. Ağır olduğu için ikisini birden taşımam imkânsızdı. Öyleyse ne yapacaktım? Tıp ilmine verdiğim bağlılık andını mı, yoksa bir ihtilâlci olarak üzerime düşen görevi mi yerine getirecektim? İlâç çantasını olduğu yerde bırakarak cephane sandığı-nı kaptığım gibi şekerkamışı tarlasına yöneldim

Aynı gün öğleden sonra saat 4'te ilk silah sesleri duyuldu. Arkasından da kafalarımız üzerinde kurşun seslerinden bir senfoni başladı. Ne var ki, böyle bir spora henüz alışık değildik... Yoldaşlardan biri vurulmuştu. O anda ben, kan ve ateşle yapılan bir vaftizin yarattığı korku dolu heyecanı âdeta iliklerimde hissettim. Derhal orayı terkettik. Herkes başının çaresine bakıyor, toplu halde olanlar ise, liderimizin emirlerine hiç aldırış etmeden ve yüzbaşılarıyla temasa geçmeden tam bir kargaşalık içerisinde hareket ediyorlardı.

Savaşçılarımızdan biri, ayağımın yanına bir cephane sandığı düşürmüştü. Bu yüzden kendisini azarladığımda, acı acı yüzüme bakarak «cephane sandığı ile uğraşacak zaman mı şimdi?» şeklinde bir şeyler geveledi ağzında... O anda belki de hayatımda ilk defa, iki şeyden birini seçmek gibi bir çıkmazla karşı karşıya bulunuyordum: Ayağımın dibinde içi ilâç dolu bir çanta ile savaşçının düşürdüğü cephane sandığı yanyana duruyordu. Her ikisi de çok ağır olduğu için ikisini birden taşıyabilmem gerçekten imkânsızdı. Öyleyse ne yapacaktım. Tıp ilmine verdiğim bağlılık andını mı, yoksa bir ihtilâl savaşçısı olarak üzerime düşen görevleri mi yerine getirecektim? İlâç çantasını olduğu yerde bırakarak cephane sandığını kaptığım gibi şekerkamışı tarlarına doğru yöneldim. Faustino Perez dizleri üzerine çömelmiş, habire elindeki makineli tabancasını ateşliyordu. Yakınımda ise Arbentosa adlı bir yoldaş tarlaya doğru ilerliyordu. O anda biraz ötemizde patlayan bir mermi ikimize birden isabet etmişti. Göğsümün üzerinde şiddetli bir darbe duymuş, boynumdan da bir yara almıştım. Biran için öldüğümü zannettim. Ağzından ve 45 kalibrelik merminin açtığı yarasından oluk gibi kan boşalan Arbentosa «Beni öldürdüler» diye bağırarak tüfeğini rasgele ateşlemeğe başladı. Boylu boyunca yere uzanmış vaziyette «vuruldum!» diye bağırarak Faustino'ya döndüm. Gerçeği söylemek gerekirse, o anda ağzımdan çıkanlar, yayınlanabilecek cinsten şeyler değildi. Faustino elindeki silahı ateşlemeye devam ederek bana bakmış ve «bir şeyin yok» demişti. Ama onun bakışlarında ölmek üzere olduğumu anlatan bir ifade görmüştüm. Artık benim için ölümün en iyi şey olduğunu düşünmeye başlamıştım. O anda Jack London'ın öykülerinden biri geldi aklıma... Öykünün kahramanı, Alaska'nın ıssızlıkları içerisinde soğuktan donmak üzere olduğunu farkediyor ve kendini büyük bir metanetle ölüme hazırlamak üzere sessizce bir ağaca yaslanıyordu. O sırada aklıma gelen tek şey, bu öykünün kahramanı olmuştu...

Bu sırada dizleri üzerine çömelmiş olan birisi, «En iyisi teslim olmak» gibi bir söz sarfetti. Buna karşılık bir başkasının «Kimse teslim olmayacak burada» diye bağırdığını duydum. Sonradan bunun Camiloz olduğunu öğrendim. Ponce koşarak yanıma geldi. Güçlükle nefes alıyordu. Bana bir kurşun yarası gösterdi. Eminim mermi ciğerlerini parçalamıştı Ponce'nin... «Yaralandım» dedi... Büyük bir sükûnetle «ben de...» diye cevapladım. Sonra da Ponce ve yaralı olmayan bir başka yoldaş, şekerkamışı tarlasına doğru sürünerek ilerlemeye başladılar. Artık yalnız kalmıştım. Ölümü bekliyordum.

Artık yalnız kalmıştım. ölümü bekliyordum... O sırada.

O sırada Binbaşı Almeida'nın bana vermiş olduğu gayreti hiç unutamam. Sırf onun sert ve azimli emirleri sayesinde ayağa kalkabilmiş ve yürümeğe devam etmiştim. Savaş gürültüleri arasında bağırarak koşan askerler, yardım isteyen yaralılar, sanki kalın bir ağaç gövdesinin arkasına gizlenirmişçesine ince şekerkamışlarını kendilerine siper yapmağa uğraşanlar ve arkadaşlarını susturmak için parmaklarını dudakları üzerine götüren savaşçılar, manzarayı devamlı olarak değiştiriyorlar. dı. Birden o uğursuz çığlığı duyduk. «Şekerkamışı tarlası yanıyor!»

Almeida'nın liderliğinde şekerkamışları arasındaki yollardan birini geçip tarladan çıktık ve ilerideki sık ağaçlı ormanlara varıncaya kadar yürüdük. Ormandaki ağaçlar çok sık

Che, başarı gösteren bir devrimciyi kutluyor

Che Guevara, bir çatışmada yaralandıktan sonra... Efsanevi ihtilâlci, devrimci mücadelede sık sık ölümle karşı karşıya gelmiştir...

Che Guevara, bir mola esnasında dinleniyor...

olduğundan yıldızları görmemize engel oluyordu. Ağaçlar ve karanlık daha fazla ilerlememizi imkânsız hale getirinceye kadar kendimizi yürümeğe zorladık. Ama yine de Batista kuvvetlerinin pek uzağında değildik. O gece birbirimize yaslanarak uyuduk. Silâhlarımız ve Almeida ile benim üzerimde bulunan iki aş kabının dışında neyimiz varsa kaybolmuştu. İşte bu şartlar altında ağzımıza tek sıcak lokma girmeksizin, ot ve ham darı koçanlarını çiğneyerek birbirinden uzun dokuz gün yolumuza devam ettik. Bu arada, Camilo Cienfuegos dahil, içimizden bazıları çiğ kurbağa eti bile yemişlerdi. O dokuz gün içerisinde moralimiz adamakıllı sarsılmıştı. Hiçbir güvenlik tedbiri almayı düşünmeksizin yiyecek bulmak üzere bir köylünün bohio'suna yaklaştık.

Oraya vardığımızda adamlarımızdan bazıları açlık ve yorgunluktan oldukları yere yığılıp kalmışlardı. Kulağımıza gelen haberler oldukça kötü idi. Ama bu arada iç açıcı bir haber de vardı: «Fidel yaşıyordu!»

Tüfeklerimizi köylülere ait gizli erzak depolarına sakladıktan sonra ellerimizde tabancalarımız olduğu halde Fidel'in bulunduğu Sierra Maestra'ya doğru yola koyulduk. O felâket dolu deniz çıkarmasından onbeş gün sonra GRANMA'nın 82 kazazedesinden hâlâ savaşabilecek durumda olanlar yeniden bir araya geldiler. Topu topu 17 kişi kalmıştık. Kayıp listemiz oldukça yüklü ve gerçekten iç karartıcı idi...

Emekçi sınıfının bağrından kopup gelen büyük yoldaş «Nico» Lopez, Yüzbaşı Juan Smith, tertemiz sicilli bir ihtilâlci olan, Fidel'in emirsubaylarından Candido Gonzales ve Juan Marquez... Bu, durmadan yeni isimlerin eklendiği ve Fidel'in «1956 yılında ya özgür olacağız, ya şehit!» kehanetini doğrularcasına gittikçe uzayan bir liste idi. O anda Fidel'in önderi bulunduğu 15 kişi, Alegrio del Pio'da şehit düşenler Küba'daki korkunç insan katliamında insafsızca öldürülenler yada işkenceye uğrayanlar uğruna. Fidel'in o kehanetinin ilk bölümü olan «ÖZGÜR OLACAĞIZ» sözlerini gerçeğe çevirmek sorumluluğuyla karşı karşıya bulunuyorlardı. Birbirlerini henüz doğru dürüst tanımayan bu kişilerin savaşı sürdürüp «zafer» sözünü ağızlarından düşürmemeleri, onların ne derece imanlı kişiler olduğunu gösteriyordu.

Bölgedeki köylülerin bizlere karşı gösterdiği sınırsız sevgi, hepimizi kendimize getirmişti. Bizlere büyük ilgi ve itina göstermişler, elaltından uzun bir temas zinciri kurarak bizi daha önceden buluşma yeri olarak kararlaştırılmış bulunan Crescencio Perez'in kardeşinin evine ulaştırmışlardı. İçimizde halka karşı en sarsılmaz biçimde güven duyanımız, olağanüstü bir liderlik gücüne sahip olduğunu her fırsatta gösteren Fidel idi...

Gece bastırınca faaliyetimiz de duruyordu. İşte o uzun gecelerde, nerede olursak olalım, ağaçların altına çöküyor, geleceğe ve ZAFER'e ait plânlar kuruyorduk. Püro içmeğe de işte o sıralarda başlamıştım. Bir elimle saldırgan sivrisinekleri kovalamaya çalışırken, bir yandan da püromu tüttürmeğe çalışıyordum.

Günler ilerledikçe yeni savaşçılar da peyderpey aramıza katılmağa başladı. Köylülerden kimisi silâhsız, kimisi de yoldaşlarımızın köy evlerine sakladıkları yada şekerkamışı tarlasından kaçarken bıraktıkları silahları kuşanmış olarak geliyorlardı.

Küba'ya çıkışımızdan 45 gün sonra, 17 Ocak 1957 günü La Plata'ya hücuma geçtiğimizde, birliğimizin silah mevcudu 22 tüfekten ibaretti. La Plata harekâtı askeri bakımdan üzerinde önemle durulmayacak kadar küçük bir karakol çatışması niteliğinde olduğu halde, Sierra Maestra'da silâhlı çatışmanın yeniden başladığını göstermek bakımından Küba için yeni bir umut ışığı idi. Bir saat kadar süren bu sürpriz halindeki baskın sonucunda 12 yada 15 kişiyi esir almıştık. O günlerde bir saatlik savaş demek, bir saat süren şiddetli bir ıstırap demekti... Teleskoplu tüfeklerle atışta uzman sayılan benimle Fidel'de 70'er, otomatik tüfek taşıyanlarda 25'er, mekanizmalı tüfek taşıyanlarda 15'er, makineli tüfek taşıyanlarda ise 20-30'ar mermi vardı. İşte, La Plata'daki küçük garnizonu bu silahlarla ele geçirmiştik. Beş gün sonra, La Plata çatışmasında ele geçirdiğimiz düzinelerle tüfek sayesinde, arkamızdan gönderilen Teğmen Sanchez Mosquera'nın komutası altındaki müfrezenin öncü birliklerini bozguna uğratmıştık.

Bu çatışmayı, saflarımızda bulunup bize ihanet eden bir hainin yarattığı içinden çıkılması güç bir durum izledi. Bizleri düşmana satan bu hainin yüzünden hemen hemen üç defa yokedilme tehlikesiyle karşı karşıya kalmıştık. Bu hain, aynı zamanda, Fidel'i öldürmekle de görevlendirilmişti. Bir gece Fidel ve bu hain aynı battaniyenin altında uyumuşlardı. Hain, tabancalı olduğu halde, kendisine verilen görevi yerine getirebilecek cesareti bulunmadığından, işin kolayına kaçıp uydurma bahanelerle kampımızı terketmiş, düşmanı bulunduğumuz yere getirmişti. Nihayet dördüncü defa ihanet etmek üzere iken yakalanarak kurşuna dizildi...

Aramıza F. B. İ. ajanı olan bir gazeteci katılmıştı...

The New York Times Gazetesi muhabirlerinden Herbert Matthews, o günlerde kampımızı ziyaret etmişti. Matthews yazdıklarıyla başta Küba olmak üzere bütün dünyaya bizim Sierra Maestra'daki varlığımızı ve Fidel'in hayatta olduğunu duyuruyordu.

Bununla beraber, diktatörün ordusu tarafından sarılmış olan erişilmesi güç dağlardaki tehlikeli hayatımız devam ediyordu. Henüz Küba halkının ittifak halindeki desteğini de sağlayamamıştık. Köylülerin çoğu, tesadüfen de olsa bizimle temas ettikleri takdirde hükümet kuvvetlerinin kendilerine misillemede bulunacağı korkusuyla hâlâ bizlerden kaçıyorlardı.

Bir ay sonra, takriben Mart ayının ortalarında Santiago de Cuba'dan Frank Pais'in göndermiş olduğu bir avuç savaşçı da bizlere katıldı. Bu savaşçıların bizlerle birleşmesi, ihtilâlimize yepyeni bir kişilik kazandıracaktı...

Yeni katılanların beraberlerinde getirdikleri silahlar pek öyle ahım şahım şeyler sayılmazdı, ama yine de birliğimize hatırı sayılır bir ateş gücü kazandırmıştı. Bir gün Santiago'dan Andres isimli bir haberci gelmiş ve birkaç gün içerisinde bizlere yeni silahların gönderileceğini müjdelemişti. Buluşma yeri olarak da, sahil bölgesindeki bir kereste fabrikası kararlaştırılmıştı. Fabrikanın sahipleri olan Babun kardeşler de bu harekâtı yönetiyorlardı. Böylece yeni bölgelere doğru ilerlemeye başladık. İlk defa olarak Küba'nın en yüksek dağı olan Turquino'ya tırmandık ve Sierra Maestra'nın sık çalılıkları arasında Pino del Agua ve Babun'daki kereste fabrikalarının yakınlarına kadar hep birlikte uzun günler boyunca yürüyüşümüze devam ettik

Pino del Agua kereste fabrikası yakınlarında, elimizde tutsak olarak bulunan bir onbaşının atını kesmiştik. At cidden şahane güzellikte bir hayvandı, ama ormanda bizlere hiçbir yararı dokunmuyordu. Üstelik, o anda yiyecek sıkıntısı had safhada idi.

Babun kardeşler, ihtilâle olan katkılarına karşılık büyük çıkarlar bekliyorlardı. O sıralarda bir çok kimsenin ihtilâlden çıkar sağlamayı beklediklerini görmek, oldukça şaşırtıyordu bizi. Babun ailesi ise, ihtilâle katkılarına karşılık, buralardaki köylülerin arazilerinden çıkarılmalarını, orman işletmesinde kendilerine ticari imtiyazlar tanınmasını istiyorlardı

O günlerde birliğimize yeni birisi daha katılmıştı. Andrew Saint George isimli ve Macaristan doğumlu Amerikalı bir gazeteci... Andrew da, Babun'larla aynı sosyal sınıftan gelmekte idi... Sadece bir gazeteci olduğunu söyleyerek bizlere kendisinin daha az tehlikeli olduğunu göstermeğe çalışıyordu. Ne var ki, Andrew, aslında bir F.B.İ. ajanı idi. İçimizden hiç kimse İngilizce bilmiyordu. Fransızca bilen ise bir ben vardım. Bu yüzden onunla ilgilenmek görevi bana verilmişti. Bütün içtenliğimle söyleyebilirim ki, başlangıçta kendisi bana hiç de tehlikeli bir insan olarak görünmemişti. Ancak yaptığımız ikinci görüşmeden sonra kendisinin ajan olduğundan hiç şüphem kalmamıştı. Nitekim o da kendisinden şüphelenildiğini sezmiş ve bir deniz yatı ile Babun bölgesini terkederek Santiago'ya doğru yola çıkmıştı

GELECEK HAFTA İHTİLÂL GELİŞİYOR

Bir Türk filmi kaç liraya mal oluyor?

	ALT TABAN	ÜST TABAN
1 — Yıldız Oyunculara	60.000.—	100.000.—
2 — II. derece yıldız oyunculara	15.000.—	20.000.—
3 — Figüranlara	3.000.—	4.000.—
4 — Yönetmen'e	5.000.—	20,000,—
5 — Senaryocuya	5,000,—	10,000,—
6 — Roman'dan uyarlama yapılırsa telif hakkı	15,000,—	20,000,—
7 — Kameraman'a	5,000,—	15,000,—
8 — Prodüksiyon masrafları (Mekan ve vasıta kiraları, yemek masrafları, işçi ve ışık giderleri ile genel giderler)	20,000,—	40,000,—
9 — Negatif filim (5000-7000 metre)	10,000,—	14,000,—
10 — Positif film (31.500 metre) (Gösterime hazır 12 kopya ve Stüdyoda kullanılan iş kopyaları için)	43,500,—	43,500,—
11 — Stüdyo masrafları (Banyo, montaj, seslendirme işleri)	20,000,—	25,000,—
12 — Afiş, Pankart, Foto	12,000,—	15,000,—
	213,500,—	326,500,—

Türk sinemasının bugünkü çıkmazı!

Attila GÖKBÖRÜ

Sinemanın icadından 25 yıl kadar sonra Türkiye'de ilk film çevrildi. O günden bu yana 55 yıl oldu. Türkiye'den çok sonra sinemacılığa başlamış ülkelerden çoğu bugün uluslararası sinemacılık ortamında seslerini duyurmuş ve sinema sanatının ülkelerinde belli bir formasyonda yapılabildiğini sinema dünyasına kanıtlamışlardır. Buna karşın Türkiye'nin bazı bireysel çalışmaların ötesinde genel olarak belli formasyonda bir sinemacılık eylemi içinde bulunmayışının en önemli nedenlerinden biri hiç kuşkusuz Türk sinemacılığında 1953'lere kadar süren 40 yıllık bir tiyatrocular hakimiyetidir. Bunların yarattığı kötü sinema geleneğini ve şartlandırdıkları seyirci beğenilerini kısa sürede yıkmak 1953' lerde işbaşına gelen sinemacı kuşağı için elbette mümkün olamamıştır. Bu arada, bütün dünya'daki yapımcıların ortak niteliği olan «seyirciyi şartlandırma eğilimi» yüzünden sinema sanatçılarıyla yapımcılar arasında süren mücadelede ekonomik yapı yüzünden yapımcılar ağır basmış, sanat kaygusu güden yönetmenler sindirilmiştir. Fakat, bu sindirilişten sonraki gidiş yolu kısa sürede Türk sinemasını ekonomik kriz alanına çıkarmıştır.

Krizin niteliği

Türk sinemasının iktisadi yapısı bir gün geldi yapımcıları öyle br noktaya getirdi ki, orada herşeyi bono ile elde edebiliyordu. Oyuncuya, yöneticiye, senaryocuya, stüdyoya bono veriyordu. Mali portesi 250 bin lirayı bulan bir filmi 50 bin lira nakit para ile rahatça meydana getiriyor, sonra da filmi piyasaya sürüp borçlarını ödetiyordu. Kolay film yapmanın yolu öğrenilmişti bir kere. Eskiden yılda bir film yapanlar, üç film yapmağa başladılar. Büyük firmaların 20 filmlik listeleri gazetelerde yer alıyordu. Bazı büyük firmalar vergi nedenleri yüzünden kukla firmalar yarattılar. Büyük patronundan üç film çevirmek için 100.000 lira alan kukla patron kafasını çalıştırdı ve bu nakit para ile dört film çevirdi. Bunlardan üçünü büyük patrona verdi, biri kendine...

Böylece 1960-64 arasında 150' yi aşmıyan film sayısı 1965 de 218'e, 1966'da 240'a fırladı. 1967'de 212 film çevrildi. Aynı yıllarda ithal edilen film sayısı da arttı. 1964'de 249 olan rakam 1965'de 275'e, 1966'da 367'ye çıkmıştır. Sinema salonu sayısı film sayısına paralel artış göstermemiş, bunu fırsat bilen sinemacılar film hasılatından %30-40 hisse alırlarken son yıllarda bunu %60-70'e kadar çıkarmışlardır.

Dar kadro, ilkel malzeme ile yapılan bu hızlı çalışmada kalite düştükçe düştü, iğretilik arttıkça arttı. Yılların şartlandırılmış seyircisi bile bu iğretilikleri kabul etmemeğe başladı. Ve 1967 yılının seyirci sayısı 1966'ya göre % 20 düşüş gösterdi. Sinema yazarını, sanat kaygusu olan yönetmenini ukalâlıkla suçlayan, filmlerimiz kalitelidir, iş yapıyor diyen yapımcı artık hiçbir şeyi inkâr edemezdi. Çünkü, sayirci sayısındaki düşüş krizden başka birşey getirmiyordu. Seyirci hükmünü vermiş, furya devrinin zeki geçinen yapımcısının, yönetmeninin, yazar ve oyuncusunun aptallıklarını kanıtlıyan olayı yüzlerine çarpmıştır.

Bu ekonomik kriz birçok küçük firmayı piyasadan yok etmekle kalmadı, büyük firmalardan Birsel Film, Göksel Film, Efes Film, Erler Film, Dadaş Film iflâs etti — hattâ bazı firmaların borçlarını ödememek için bu yolu yeğledikleri piyasada yaygın bir söylentidir - Kemal Film iflâs tehlikesini henüz atlatmış değil. Saner Film, Uğur Film stopaj borçlarını bile ödeyemez duduma düştüler. Arzu Film, And Film, Erman Film, Pesen Film ve Kemal Film'in dahil olduğu firmalar vergi borçlarının taksitle alınmasını maliyeden talep ettiler. Ve bir saptama, geçen yılki film yapma potansiyelini bu yıl da koruyan bir tek firma yok piyasada...

Krizi yaratanlar

YAPIMCI VE İŞLETMECİLER: Ekonomik krizin baş sorumluları hiç kuşkusuz yapımcı ve işletmecilerdir. Sinemada işletmeciden bono alma geleneğinin yerleşmeğe yüz tutması üzerine yapımcı, sermaye gücünün üzerinde film yapma olanaklarına kavuştu. Aslında çok tehlikeli olan bu tür film yapmanın dışında hiçbir yapımcı kalmadı. İşletmeciden alınan bono yüksek faizler karşılığı bankerlere kırdırılıyor elde edilen nakit para film yapımının acil ödemeleri için kullanılıyor, film masraflarının diğer kısmı yapımcının emekçilere verdiği bonolarla karşılanıyordu. Tamamlanan filmin istenilen zamanda gösterime sokulamayışı yapımcıyı, verdiği bonoları ödeyememe durumunda bırakıyor, hele filmin beklenen geliri sağlamaması firmanın iflâsı sonucunu doğuruyor ve hattâ yapımcı film çekiminde ayak işlerini yapan set işçisinin küçük yevmiyesini bile ödememe hakkını görüyor kendisinde. Güçlü sermaye yapısı olmayan firma 40.000 bin liralık zararı taşıyamıyor ve iflâsını ilân ediyordu. Bu nedenle genel krizin belirmesinden önce bile film firmalarının iflâs haberleri piyasada sık sık duyuluyor ve olağan karşılanıyordu.

Aslında işletmelerin yapımcılara verdikleri bonolar başlangıçta yapım piyasasına olumlu bir etki yaptı. Çalışma temposu hızlandı, üretim arttı. Ama işletmeci bono vermenin koşullarını her geçen gün ağırlaştırıyordu. Verdiği bonoya karşılık alacağı filmin niteliğini gün be gün daha kesin bir dille belirtmeğe başladı. Ve en sonunda Yeşilçamda filmler Adana'lı işletmeci Ahmet Ağa'nın veya İzmir'li işletmeci Mehmet Bey'in film anlayışına, estetik görüşüne (!) uyar nitelikte hazırlanmağa başladı. Bu beylerin görüşüne uymayan filmlerin gösterimi mümkün olmaz, depolarda çürümeğe terkedilirdi. Herkes hiçbirşey bilmez oldu. Herşeyi bilen işletmeciydi. Yapımcı, efendisi işletmecinin görüşlerinin ne denli tatbik edildiğini denetleyen bir kukla ve meslek haysiyetini kaybetmiş bir tüccerdı artık.

SİNEMA SALONU SAHİPLERİ: Sinema salonu sahiple-

...ri sinema yapım piyasası üzerinde işletmeciler kadar fiili bir kontrol kuramamışlarsa da Türk sinemasına verdikleri zarar işletmecilerden daha az değildir. Seyircilerden tahsil ettikleri nakit parayı işletmeci yada yapımcıya vermiyerek başka işlere yatırmış, yerine bono vermişlerdir. Seyircinin ödediği paranın yapımcıya zamanında ulaşmaması onu işletmeciye daha fazla kul olma durumuna düşürmüştür. Ayrıca eskiden film için şirket kapılarını aşındıran sinemacı, film üretiminin artması ile durumunu değiştirmiş ve yapımcılara-işletmecilere kendi bürosunda randevu vermeğe başlamıştır. Film hasılatından alınan hissede de sinemacılar tek taraflı olarak değişiklik yapmışlar, önceleri %30 olan hisselerini son zamanda %70'e kadar çıkarmışlar ve filmciliğin kaymağını yer duruma geçmişlerdir.

OYUNCULAR: Tamamen kapkaç düzenine girmiş olan Türk sinemasından yıldız oyuncular da ne kaparsak kazancımızdır düşüncesini benimsediler, iyi filmde oynama kaygusunu bir yana bıraktılar. İşletmecilerin seyirci bunu istiyor diyerek Yeşilçam'a dikte ettirdikleri oyuncu isimleri, bazı günlük gazete ve dergilerin de desteğiyle kısa zamanda yıldız oldular. Seyirciyi karanlık salonlara çeken gücün yalnız kendilerinde olduğunu sanan bazı oyuncular film başına talep ettikleri ücretleri Türkiye koşullarına göre astronomik seviyeye çıkardılar. İşletmeci istediği için birkaç yıldız oyuncudan birini filmine almazlık edemiyen yapımcı dar yapım bütçesinden aslan payını oyuncuya ödeyince geriye kalan para iyi nitelikleri olan bir film yapımı için gerekli olanakları sağlıyamıyordu. Ve bugün krizdeki sorumluluklarını başkalarına yüklemek isteyen bazı yapımcılar, **«yıldız oyuncular bizi iflâsa sürükledi»** diyorlar.

Türk sinemasının başarılı yöneticisi Lütfi Akad ve başarılı oyuncuları Yılmaz Güney ve Erol Taş bir film çalışması sırasında...

Hazırlayan: Aşık İHSANİ

FERMANI

Günümüzün en genç ve en yürekten bir halk ozanı olan Âşık Fermani, 22 yıl önce, Maraş iline bağlı AFŞİN ilçesinin AĞLAŞAR köyünde doğmuştur.

Küçük yaştan beri dert ile yoğrulan ve her türlü derde karşı savaş açan Fermani'nin en büyük düşmanı, sahtekârlar ve yalancılardır.

Bize, uyuttuk diyorlar
Uyumadık dinliyoruz
Bize korkuttuk diyorlar
Korkmadık sabrediyoruz

diye haykıran ozan, şiirde olduğu kadar saz çalmada da başarılıdır.

İşte size, onun içinden geldiği gibi yazdığı hesapsız şiirlerinden biri:

SÜRMİYECEK BU DEVRAN

Sürmeyecek bu devran yıkılacak
Gelin emeğimiz alalım dostlar
Haklı haksızdan öcünü alacak
Nasırlı elimiz, çalalım dostlar.

Kimi hoca, kimi bey varlığında
Ne anlar köylü işçi darlığında
Karnı tok, bilmez, fakir açlığında
Din tüccarlarını sürelim dostlar.

Açılmış gözümüz boya, tutmaz
Halk gerçektir, palavra yalan, yutmaz
FERMANİ, çekmekle bu çile bitmez
Birleşip haksıza vuralım dostlar.

İşçi sınıfına karşı bir işçi konfederasyonu

Asım SARP

Türk—İş Kongresi, havanda su döğen bir çoğunluğun etkisiyle kapitalist iktidara uygun, göstermelik bir işçi kuruluşuna yakışır uyutma ve avutma stratejisine sımsıkı bağlı olduğunu belgelerle kanıtlayarak sona erdi. Türk—İş'i bu duruma düşüren başsorumlular değişmediği ve yönetici kadrosu da — birkaç ılımlı CHP'li dışında — çıkarcılardan ve emperyalizme karşı çıkamıyacak yapıda olanlardan seçildiği için gidiş aynı yolda ve tam gazla devam edecektir

Türk—İş, dış politikada iktidarın yolundadır: Nato'ya bağlı ve mevcut ittifakların, İkili andlaşmaların aynen devamından yanadır.

Türk—İş, iç politikada burjuva partilerinden yanadır, emekçilerin haklarını savunan her kuruluşun karşısındadır.

Türk — İş. emperyalizmin ihraç malı **«partiler üstü politika»** tekerlemesine sımsıkı bağlıdır ve bu tutumuyla işçi sınıfının öncülüğü etrafında toplanmış bütün emekçi sınıf ve tabakaların kanun yolundan iktidara demokratik metodlarla ve yollarla yürümesine kesinlikle karşıdır.

Bunları belirttikten sonra alınan kararları gözden geçirirsek Türk—İş'ce uygulanan stratejinin inceliklerini ve içyüzünü anlamak daha belirgin hâle gelecektir.

Türk—İş, bütün toplum sorunlarıyla yakından **«ilgilenecektir»**. Toplum sorunlarının ekonomik ve sosyal yanı gittikçe emekçi halk kitleleriyle daha iyi anlaşıldığı için. Türk—İş, bu anlaşmayı sınıfsal niteliğinden soymaya önem verecektir. Böylece sınıf bilincinin körletilmesi çalışmalarına burjuvazinin dümensuyunda ve ona yararlı olacak nitelikte katılacaktır.

«Anayasa dışı sosyal ve ekonomik bir düzen kurulması» na yönetilen her türlü **«akıma karşı»** BÜTÜN GÜCÜYLE MÜCADELE EDECEKTİR.

Bunun anlamı şudur:

Devrimci güçlerin bilinçli öncülerini toplayan DİSK'i ikide bir suçlayacaklar ve hiç bir zaman ispat edemeyecekleri iftiraları sıralayacaklar. Ayrıca TİP'in gelişmesini önlemek, iktidara giden yolunu dikenlerle kapamak için önemli anlarda vesile icad edecek ve saldırıya geçecektir. Bütün bunları yaptıktan sonra nedeni sorulunca, **«KONGRE KARARI VAR»** diyecek, **«TİP de DİSK de Anayasanın sosyal ve iktisadi haklar bölümünde yer alan ilkelere karşı bir düzen kurmak peşinde ve niyetlerini açıklamayan, maskeli kuruluşlardır»** şeklindeki yalanını piyasaya sürecektir. Bunlar da yetmezse **«Bu kuruluşlar demokrasiyi, demokratik hakları tahrip için kullanıyorlar»** diye devam edeceklerdir. Mahkemeye verilmekten korkmayacaklardır. Çünkü kapitalist iktidarın, işledikleri suçları da içine alan özel af kanunları çıkaracak güçte olduğunun teminatını önceden almış bulunmaktadırlar. Böylece milyonluk bütçeleri, işçi sınıfına karşı, bu sınıfın sömürülmesini sürdürmekten yana işlere harcanmış olacaktır. Bu aldatmaca ve yutturmacalar belki bir süre daha geçerli olacaktır.

«Sınıf ayrılıklarının derinleşmesini ve sınıf çatışmalarını önleyici çalışma yapılacaktır.» kararı bu eylemler için biçilmiş kaftan olacaktır. Kongresinde emperyalizme, kapitalizme ve iktidarın işçi haklarına karşıt işlerine bir kez olsun yürekten (karşıyız) diyemeyen ve bunlarla mücadele kararı alamayan Türk—İş çoğunluğunun nasıl bir politika izleyeceği kendiliğinden anlaşılmaktadır:

Taziya tut, Tavşana kaç!

Çünkü **«özel teşebbüs yatırımlarının da plân disiplinine alınması için çalışacak»** Türk—İş; bugünkü kapkaççı kapitalizme uygun plân'ı olduğu gibi kabul ediyor demektir. Sonra da dış ticaretin derhal devletleştirilmesi görüşünden tamamen ayrılan Türk—İş bu kez **«dış ticaret düzeninde değişiklik yapılması için teşkilâtın bütün ağırlığını kullanacağı»** kararına varmıştır. Bu **«ağırlık kullanma»** formülünün içerdiği maddeleri sıralayalım:

AĞIRLIK KULLANMA içinde 100 grem Başkan makalesi, 80 damla genel sekreter demeci, üç ayrı şehirde yapılacak basın toplantısı oyalaması, kısa bir **«muhtıra»**, uzun bir **«gücü yetmiyecektir»'le** bitecek vecize... Bunların karıştırılması ve rutubetten korunması ile tazeliğini muhafaza edecek olan AĞIRLIK KULLANMA, bütün devrimlerin uyutulması işlerini kolaylaştıracak sargılar olacaktır.

Türk—İş görünürde âdil bir vergi reformundan yana olacaktır.

Kredi adaletsizliğine karşı çıkacaktır.

Toprak reformunun **«en kısa zamanda yapılması»** nı savunacaktır.

Fakat bunları kamu oyuna şirin görünmek için yapacak, gerçekleşmesi de mümkün olmayacaktır.

Cehaletle mücadeleye ve halkın kültür seviyesini yükseltmeye yardımcı olmak için daha çok Amerikan uzmanı ve daha çok Amerikan yardımı almaya hak kazanacaktır.

Anayasanın sosyal ve iktisadi haklar ve ödevler bölümünde yer alan hükümlerin geniş emekçi halk kitlelerince anlaşılmasını ve bunlara sahip çıkmasını yozlaştırmak için eğemen sınıfların **«fikir» adamlarından»** bol bol yararlanacak ve gerici basının takdirlerini kazanacak çabalar arasında yerli jilete yabancı damgası vuran ve aynı fiatla piyasaya süren açıkgöz sahtecilerle boy ölçüşecektir.

... Ve özel sektörün uyguladığı yoksul çocukları ve de köylü çocuklarını gericilik yuvalarında kendi kendilerine karşı yetiştirme anlamındaki **«eğitim politikası»** nı destekleyecektir. Bunu **«köy çocuklarına eğitim imkânları hazırlama»** formülü ile örtbas edecektir. Çünkü Türk — İş. varlıklı kimselerin eğitim harcamalarına katkıda bulunmalarını sağlamadan yanadır. Çünkü Türk—İş, cesaretle köy enstitülerinin yeniden açılmasını istememektedir.

«Türkiye'nin dış borçlar yönünden yarını karanlıktır» diyen bilim adamları var ve NATO'nun Türkiye'yi değil, Türkiye'nin NATO'yu koruduğu anlaşılmış iken ve 16 yılda en azından 20 milyar liralık vergi kaçırılmış olduğu söylenir iken, toprak ağası vergi ödemezken, yabancı sermaye ile işbirlikçi kompradorlar Türkiye'yi sömürmede her gün bir adım daha ilerlerken ve hepsinin üstünde Türkiye'nin tam bağımsızlığına gölge düşürüldüğü bir dönemde Türk—İş'in bu sorunları görmezlikten gelip **«Partiler üstü politikada kararlıyız»** diye diye burjuva partilerinin daima iktidarda kalmasına hizmeti seçerken denecek şudur:

Türk—İş. işçi sınıfına ihanet edenlerin gözdesidir.

Bir yastıkta kocasınlar...

Adî bir basın sahtekârlığı

Roma'da top'anan Akdeniz İleric ler Konferansı hakkında iktidar çevrelerinin uydurduğu haberlerin foyası Aren ve Kuas tarafından belgelerle ortaya çıkarıldığı, TİP' «Akdeniz'de Sovyet Donanması'nın mevcudiyeti de şayanı arzu değildir. O da Akdeniz'den çekilmelidir. Bunun şartı, 6. Filo'nun ve diğer Amerikan askeri güçlerinin Akdeniz'den çekilmesidir» şeklinde şerh verdiği açıklandığı halde bazı gazeteler konuyu hâlâ istismar etme gayreti içindedirler.

Meselâ Ankara'da yayınlanan Adalet Gazetesi 26 Nisan tarihli nüshasında «Roma'da girişilen ihanet tertibi TİP Komünist Partilerle anlaşma imzaladı» manşetiyle baştan aşağı uydurma bir haber yayınlamış ve bu arada büyük bir sahtekârlık yaparak İtalyan Komünist Partisi'nin organı L'Unita'nın bir kupürünün klişesini basmıştır. Bu klişede «orak-çekiç» amblemi altında İtalyan Komünist Partisi'nin Genel Sekreteri Longo görülmekte ve Adalet Gazetesi bunun altına şu lejandı koymaktadır: «İşte TİP'in iştirak ettiği konferansın başkanlık divanı: Başkan ve arkasında orak çekiçli bayrak! İki TİP milletvekili, Rıza Kuas ve Sadun Aren sık sık bu divanı ve bu başkanı alkışlamış, alınan kararlara bazı komünist ülkelerden de ileri giderek derhal imzalarını koymuşlardır.»

Oysa, Akdeniz İlericiler Konferansının toplantısında orak çekiçli amblem yoktur, olması da mümkün değildir. Çünkü katılanların büyük çoğunluğu komünist partisi değildir. Sağcı basın TİP'i vurmak için bu gibi aşağılık sahtekârlıklardan medet umuyorsa, feci şekilde yanıldığını kısa zamanda görecektir...

Sömürücünün ehven-i şeri!

Evet hem Amerika, hem de Rusya sömürür. Acaba hangisi ehven - i şerdir?

Bir misâlle açıklayayım. Amerikan sömürücülüğünün metodu bir tavuğa muntazam yem verip ona güzelce bakıp her gün bir yumurta almak üzere bina edilmiştir. Ruslar ise, ellerine geçen tavuğu hemen boğazlayıp tencereye atan cinstendir.

İran bu iki şıktan birincisini seçmiş ve çok doğru, çok isabetli bir iş yapmıştır.

Mehmet Şevket EYGİ
(Bugün - 25.4.1968)

Kızıl Rudi'nin son demeci...

Federal Almanya ve Batı Avrupa ülkelerinde yepyeni bir gençlik akımının lideri olan Rudi Dutsckhe ile suikasttan üç gün önce The Guardian gazetesi'nin muhabiri bir mülâkat yapmıştır.

Rudi'nin ideolojisine ışık tuttuğu için. The Guardian muhabirinin sorularını ve buna Rudi'nin verdiği cevapları aynen yayınlıyoruz:

SORU — Toplum için amacınız nedir?

CEVAP — Temelinde demokrasi olmak üzere bütün halkın kendi kendine örgütlenmesi. Her yerde halk konseylerinin kurulması ve bunların sorunları tartışıp karara varmaları. Bu tartışmalardan ve karar vermekten hiç kimse alıkonulmamalıdır. Gene hiç kimse bugün bazı sosyalist ülkelerde yapıldığı gibi bir siyasi partiye girme zorunluğunu duymamalıdır. SDS, sempatizanları memnunlukla kabul etmektedir. İçinde hiyerarşi diye bir şey yoktur. Herkes tartışabilir, amma örgütlenmede bir belli yolumuz vardır.

SORU — Sonuç vasıtayı meşru kılar mı?

CEVAP — Sonucu ortadan kaldırmadıkça her vasıta iyidir.

SORU — Buna hürriyetin inkârı da girer mi?

CEVAP — Kapitalist ülkelerdeki hürriyetsizlik ile sosyalist ülkelerdeki hürriyetsizlik arasında fark vardır. Kişinin kendi kendine karar vermesi hürriyetinin kapitalist sistemlerde inkârı, sermaye birikimi için gereklidir. Sosyalizmin bazı aşamalarında hürriyetlerin bir bölümünün inkârı da gereklidir. Ancak, amacına varmak için gerekli olanından fazlasını inkâr etmiştir Stalin.

SORU — Şiddet haklı mıdır?

CEVAP — Toplumdaki bazı unsurlardan nefret etmek gerekir. Ben pratik yerlerde şiddeti savundum. bu doğrudur. Fakat şiddet hareketini yalnız mülke karşı savundum, insanlara karşı değil. Biz zavallı kişiler olan polisle kavga etmemeliyiz. fakat ona karşı koymalıyız.

SORU — İşçi sınıfının öğrencilere karşı beslediği güvensizlikleri nasıl ortadan kaldıracaksınız?

CEVAP — Öğrencilerin toplum içinde görevleri vardır. Her toplum için doğrudur bu. İşçi sınıfı bir fetişten ibarettir. Öğrenciler toplumun politikadan haberdar olması için çalışırlar. Siyasi uyanıklık için eğitmek gerekir. Sürekli görüşme ve tartışma gereklidir. İnsanlar, otoriteciliğe ihtiyaç olmadığını anlayabilmelidirler.

SORU — Prag'da bir öğrenci lideri olsaydınız, ne yapardınız?

CEVAP — Uluslararası duruma bakardım. Ülke içindeki sosyal demokrasiyi, uluslararası alanda ihtilâlci politika gütmeden elde edemezsiniz. Ben olsam Çekoslovakya'nın Üçüncü Dünya içindeki durumuna bakarak işe başlardım. Pragmatizm iyi bir şey değildir. Nereye gittiğinizi iyice bilmeniz gerek. Çekoslovakya halen kötü durumdadır. Zira lideri yoktur.

SORU — Öğrenci Üniversitesi devrime nasıl tâbi tutulabilir?

CEVAP — Toplumu değiştirmeden, Üniversiteyi değiştirmek mümkün değildir.

Bunu bir süre önce SDS'de anladık. Herşeyden önce üretim ilişkilerini incelemek gerekir.

Hangisine inanalım?

O mahut konferanstan sonra TİP'in, Akdeniz'deki Rus filosunun meskût geçilerek yalnız Amerikan filosunun protesto edilmesi kararına iştirak ettiği ortaya çıkmıştır. TİP'in istediği şudur: Yalnız Amerikan filosu Akdeniz'den uzaklaşsın! Defolsun gitsin! Sovyet filoları da Akdeniz'de istediği gibi cirit atsın!.

MÜMTAZ FAİK FENİK
(Son Havadis 23.4.1968)

. . . TİP mümessilleri, bu görüşe, Sovyet Donanması'nın da Akdeniz'den uzaklaşması gerektiği şerhi ile katılıyordu . . . . Anti emperyalist savaşların başarıya ulaşmasında sosyalist ülkelerle her nevi yardım ve dayanışma zorunluluğu düşünüldüğünde bu şerh ortanın solu dış politikasının bile rahatça sağına düşebilir.

TÜRK SOLU
(23-4-1968)

Müshil ilâcı

Müshil tesirine malik bir nebat vardır. Çiğnendiği, hattâ koklandığı zaman derhal tesirini gösterir. Bu nebatı. tesirinden uzaklaştırabilmek ne mümkün? Kaynatılsa suyu, yakılsa kömürü, ufalansa tozları yine aynı işi görür.

Biz buyuz efendiler! Eninde sonunda tesirini gösterecek olan mahut nebat gibi, milli ruhun bağırsaklarına yerleşen gözsüz, kulaksız, burunsuz, çehresiz solucanları bir gün söküp atacağız...

NECİP FAZIL KISAKÜREK
(Bugün - 19.4.1968)

haftanın karikatürü

Demirel: İNSAN HAYSİYETİNİ ZEDELEYEN VE VATANDAŞI VATANDAŞ OLMAKTAN ÇIKARTIP BİR ESİR HALİNE GETİREN HİÇ BİR DÜŞÜNCE, TÜRKİYE'DE YAŞAMA VE GELİŞME İMKÂNINI BULAMAYACAKTIR.

Ağalar — Hayrola?!.. Bizim parti çekiliyor mu?

Turhan Selçuk — Milliyet

A N T • Haftalık Dergi • Kurucuları: YAŞAR KEMAL, FETHİ NACİ, DOĞAN ÖZGÜDEN • Sahibi ve Genel Yayın Müdürü DOĞAN ÖZGÜDEN • Bu sayıda Sorumlu Müdür YAŞAR UÇAR • Teknik Sekreter: İNCİ ÖZGÜDEN • İdare yeri: CAĞALOĞLU Başmusahip Sokak, Emek Han 16/31 İSTANBUL • Telefon: 27 81 39 • Posta Kutusu 934 SİRKECİ — İSTANBUL • Ankara temsilciliği Tel: 13 40 30 • Dizgi ve Baskı: VATAN MATBAASI • Taşra Dağıtımı: HÜR DAĞITIM . Cağaloğlu İstanbul, Tel: 27 38 54 • İstanbul Dağıtımı: FUAT BÜTE . Ankara Cad. 34 İSTANBUL. Tel: 27 89 40 • Abone Şartları: Yıllık 60 Lira, Altı Aylık 30 Lira. Üç aylık 15 lira • İlân: Santimi 25 Lira; yayın ilânları yüzde 50 indirimlidir.. • Tek sütun üzerine 5 Santimlik kutu yayın ilânları 50 Liradan kabul edilmektedir..